

Kandidatnummer: 121

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for sammenliknede politikk

SAMPOL650

Masteroppgave i demokratibyggning

Somalias føderale system: *Et ledd i statsbyggingsprosessen?*

Vår 2023

Antall ord: 12 000

Sammendrag

I denne masteravhandlingen undersøker jeg hvilke prosesser som Somalia gikk gjennom når landet valget å anvende et føderalsystem. Formålet med denne masteroppgaven er å skissere de prosesser og veien til føderalisme for Somalia samt undersøke hvilken form for føderalisme landet anvender. Dette leder meg til følgende to forskningsspørsmål:

- 1) Hvilke prosesser førte til at Somalia ble en føderal stat?
- 2) Er en sterk sentral føderalstat (FGS) eller sterke regionale stater (FMS) den beste løsningen i Somalias statsbyggingsprosess?

Det empiriske grunnlaget i denne masteroppgaven er hvordan Somalia ble en føderal stat, føderalismen og dens relevans i Somalia, hvordan Somalia anvender føderalisme ifølge grunnloven og føderalisme diskusjonen i landet. I denne avhandlingen anvender jeg kvalitativ forskningsmetode og datamateriale består av 6 semistrukturerte intervjuer fra informanter som alle har jobbet i ulike posisjoner i Somalias føderale system. Den teoretiske tilnærmingen i denne masteravhandlingen er føderalisme teorien, hvor jeg presenterer ulike definisjoner og nivåer av føderalisme og desentraliseringsmuligheter ved føderalismen.

Viktige funn og implikasjoner i studien viser at føderalisme diskusjonen i landet startet før uavhengighetstiden. Likevel startet denne diskusjonen for alvor etter borgerkrigen hvor det var mangel på tillit. Formålet med føderalismen var å oppnå tre formål:

fordele makten fra sentralmyndighetene og delegerer til delstatene, jevn ressursfordeling og ivaretagelse av politisk representasjon for alle klaner, samt kvinner og minoriteter.

Funnene i oppgaven tyder på at Somalia ikke fikk stilstrekkelig ro under deres diskusjoner etter borgerkrigen. Somaliere fikk nærmest ikke tatt ordentlig diskusjon om prosessen og føderalisme-prosessen ble for hastet etter press fra det internasjonale samfunnet og naboland med geopolitiske interesser. Føderalisme førte også til et nytt maktfordelingsprinsipp kalt 4,5 som mange mener har gitt mindre representasjon av minoriteter. Dette strider mot noe av formålet med prosessen som var å ivareta kvinner og minoriteter. Videre indikerer funnene i masteravhandlingen at samarbeidet mellom SFG og FMS ikke er godt nok. Forholdet er preget av maktstrid og uenigheter om hvilken type føderalisme landet bør anvende, og da det ikke er noen klare retningslinjer, utfordrer FMS SFG.

Makten til SFG eller FMS er ikke definert. Dette er som følge av at grunnloven enda ikke er ferdigstilt. Mange forhold har ført til at grunnloven ikke er ferdigstilt. Blant disse nevnes krigen

mot Al-Shabab, maktstrid mellom FGS og FMS, uklar avklaring av ressurs- og maktfordeling. Informantene nevner også årsaker som er et hinder for ferdigstillelse av grunnloven deriblant en politisk elite med lite kapasitet, korrupsjon og egeninteresse. I spørsmål om hvilken type styreform eller føderalform landet bør anvende er det delte meninger. Likevel er konsensusen at systemet som anvendes ikke er problemet, men *hvordan* systemet blir gjennomført i praksis som er utfordringen. Definerings av makt i praksis og ingen absolutt makt til verken SFG eller FMS heller de fleste mot.

II

Forord

Aller første takker jeg Gud for å ha ferdigstilt denne masteroppgaven.

Videre vil jeg takke min veileder Professor Stig Jarle Hansen ved Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier for gode råd og tilbakemeldinger. Han var presis med sine tilbakemeldinger og var viktig for gjennomføringen av masteroppgaven.

Jeg vil heller ikke glemme oppmuntringen fra familien og venner som har støttet meg i masteroppgave-perioden.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Forord	3

Begrepsavklaringer	5
Kapitel 1: Introduksjon	6
1.1 Aktualisering.....	6
1.2 Tematikk for oppgaven.....	7
1.3 Forskningsspørsmål.....	7
1.4 Oppgavens struktur.....	7
1.5 Motivasjon og studiebidrag.....	7
Kapitel 2: Historisk bakgrunn	8
2.1 Den somaliske styringstradisjonen Xeer.....	8
2.2 Føderalismens røtter i Somalia	9
2.3 Sentralismen under Siyad Barre	10
2.4 Veien til dagens føderale system.....	11
2.5 Hvordan føderalisme fungerer i dag	13
Kapitel 3: Metode	3
3.1 Metodologisk tilnærming.....	15
3.2 Forskningsutforming og metodevalg	15
3.3 Dybdeintervju	15
3.4 Transkribering.....	16
3.5 Reliabilitet og validitet	17
3.6 Forskerrollen og min førforståelse	18
3.7 Utvalg og rekruttering av informanter	18
3.8 Datamaterialet og bearbeiding.....	20
3.9 Analysetilnærminger	20
3.10 Forskerrollen og etikk	21
Kapitel 4: Teori	22
4.1 Føderalismebegrepet.....	22
4.2 Ulike forståelser av føderalisme.....	24
4.3 Føderalisme som flernivåstyring	26
4.4 Føderalismes desentraliseringsmuligheter	26
Kapitel 5: Empirisk tilnærming - føderalisme i Somalia.....	27
5.2 Hva taler i favør av føderalisme i Somalia?	28
Kapitel 6: Diskusjon.....	28
6.1. Føderalismens prosess og formål.....	28
6.2 Samarbeid mellom FGS og FMS og desentralisering som mulig løsning.....	31
6.3 Prosess og pådrivere til føderal stat.....	33
6.4 Desentralisering med sterk SFG eller sterke FMS?	35

Kapitel 7: Konklusjon og videre forskning.....	38
7.1 Oppsummering.....	38
7.2 Videre forskning.....	39
Litteraturliste.....	40
Vedlegg:	45
Bildetabell	46
Forskningsspørsmål:.....	47

Begrepsavklaringer

AFIS	(Amministrazione Fiduciaria Italiana della Somalia–AFIS). En FN-støttede Forvalterskap Administration som hadde mandat til å forberede Somalia til uavhengighet over en periode på ti år fra (1950-1960).
ARS	The alliance for the Re-liberation of Somalia
BRA	Banadir Regional Administration
FGS	Den føderale regjeringen i Somalia
FMS	Føderale medlemstater
FS	Frontline States: Djibouti, Etiopia og Kenya.
HDM	Hazbiya Digil Mirifle (senere byttet navn til HDMS)
HDMS	Dastuur Mustaqil Soomaaliya (HDM og HDMS er det samme partiet)
HIPS	The Heritage Institute for Policy Studies
IGAD	Inter-Governmental Authority on Development
ICU	Islamic Courts Union
AIAI	Al Ittihad al Islami
Maai	Maai dialekt er en av to somaliske dialekter er ofte brukt i de føderale medlem staten Southwest. Maai er en offisiell somalisk dialekt i følge den somaliske foreløpig grunnloven fra 2012.
Maxaatiri	Maxaatiri dialekt er en av to somaliske dialekter er brukt av majoriteten av den somaliske befolkningen. Maxaatiri er en offisiell somalisk dialekt ifølge den provisoriske grunnloven fra 2012.

PFC	Provisional Federal Constitution (provisorisk grunnlov fra 2012).
TNG	Transitional National Government
TFG	Overgangs regjering (Transitional Federal Government)
TFC	Transitional Federal Charter
SNM	Somali National Movement
SYL	Somali Youth League

Kapitel 1: Introduksjon

1.1 Aktualisering

Føderalisme er dagsaktuell av flere grunner. I en globalisert verden gir føderalisme muligheter for desentralisering og maktdeling. Den gir mulighet for beslutning og ansvarfordeling mellom stat og regioner. Føderalisme gir også mulighet regionalt selvstyre eller autonomi (Elmi A. , 2014).

Føderalisme kan dermed bidra til bedre tjenesteyting og effektiv ressursforvaltning, og ikke minst lokale løsninger på lokale utfordringer. Dette kan også styrke den demokratiske beredskapen til den enkelte borger da de blir ansvarliggjort i større grad. I forlengelse av dette er det større grad av aktivt politisk medborgerskap i USA enn i mange andre land (Kenworthy, 1997). I mange stater med svak historisk statsadministrasjon, kan der derfor være gunstig å iverksette desentralisert styre nettopp fordi det gir de enkelte regioner en viss maktbalanse ovenfor de sentrale myndighetene. Av den grunn, er føderalisme som en politisk ideologi særlig interessant å se nærmere på. (HIPS, 2020; Dahir & Ali, 2021) (Alexis, 2020)

En grundig forståelse av Somalias føderalisme vil hjelpe til med å identifisere hindringene som må håndteres for å sikre fredelig og bærekraftig politisk utvikling. Forholdet mellom den føderale staten og føderale medlemstater må ses nøye på siden det har innvirkning på hvordan myndighet og ressurser allokeres og håndteres i en føderal stat. Politisk ustabilitet og til og med splittelse i nasjonen, kan være et resultat av konflikter og uenigheter mellom ulike regjeringsnivåer. Bedre policy kan implementeres ved å ha et bedre kunnskapsgrunnlag om denne dynamikken. Derfor er det avgjørende for politisk og samfunnsmessig utvikling å forstå hvordan føderale systemer fungerer generelt i verden, og spesielt i Afrika og hvordan

det kan styrkes (Boutellis & Zahar, 2017) (Robert & Daniel , 2012, s. 800) (Boutellis & Zahar, 2017) (Robert & Daniel , 2012, s. 800)

1.2 Tematikk for oppgaven

Jeg skal undersøke hvilke prosesser som gjorde Somalia anvendte føderal statsstruktur. Deretter skal jeg undersøke om en sterk sentralstat eller sterke føderale medlemsstater er en god løsning for statsbyggingsprosess til Somalia. For å finne gode svar på de spørsmålene skal jeg intervjuer politikere som var med under innføringen av føderalismen, og deretter bruker bøker, artikkelen og annen forskning for kildetriangulering. Det er diskusjon om hvorvidt føderalisme kan være en løsning gjennom demokratisering eller etter fredsforhandlinger i land med svake sentralmyndigheter. En annen og mer utdypet diskusjon er om føderalisme kan løse konflikter eller skaper nye konflikter. Studien er basert på semistrukturerte dybdeintervjuer utført ved bruk av kvalitativ intervjumetodikk der prosessene, implementeringen og resultatene om føderalismen i Somalia blir analysert.

1.3 Forskningsspørsmål

1. *Hvilke prosesser førte til at Somalia ble en føderal stat?*
2. *Er en sterk sentral føderalstat (FGS) eller sterke regionale stater (FMS) den beste løsningen i Somalias statsbyggingsprosess?*

1.4 Oppgavens struktur

Kapittel 1 omhandler aktualisering, problemstilling og motivasjon og studiebidrag samt forskningsspørsmål. I kapittel 2 presenterer jeg historiske bakteppe om føderalisme og hvordan føderalisme fant sted i Somalia. Kapittel 3 er relatert til forskningsutforming og metodevalg samt metodekritikk. Kapittel 4 omhandler teori om føderalisme samt ulike teoretikere. Kapittel 5 tar for seg empirisk tilnærming hva angår føderalisme i Somalia. Kapittel 6 følger dataanalyse og diskusjon. Kapittel 7 tar for seg jeg konklusjon og forslag til videre forskningen.

1.5 Motivasjon og studiebidrag

Motivasjonen til å skrive en oppgave om føderalisme i Somalia er sammensatt. For det første er føderalisme er den mest aktuelle striden i dagens somaliske politikk. Derfor er det interessant å forske på om føderalisme i det hele tatt er riktig styresett for Somalia. For det andre kommer min motivasjon å undersøke hvordan føderalisme i Somalia var tiltenkt å fungere, hvordan føderalismen har blitt anvendt og hvordan den fungerer i praksis i dag.

Denne studien vil bidra til økt kunnskapsgrunnlag som kan være nyttig for politikere, ledere i offentlig sektor, ledere for sivilsamfunnet, offentlig ansatte både stat og føderal stat, forskere og studenter til å forstå føderalisme generelt og føderalisme systemet i Somalia spesielt. Somalias historie viser at mange forsøk på å skape nasjonal identitet og enhet gjennom flere fredskonferanser og fredssamtaler. En undersøkelse av føderalismens funksjon i denne settingen kan tilby nye problemstillinger eller perspektiver. Innenfor dette forskningsfeltet er det lite litteratur innenfor kvalitativ forskning om føderalisme i Somalia, derfor bidrar denne studien med dette et kunnskapshull.

Kapitel 2: Historisk bakgrunn

2.1 Den somaliske styringstradisjonen Xeer

Somalia hadde ikke formell sentralisert politikk eller institusjoner som opprettholder lov og orden, men somaliere hadde uformelle institusjoner som brukte et sett med tradisjonelle regler og normer som ble kalt Xeer. Hovedformålet med Xeer er å sikre fred og ikke-voldelig sameksistens i samfunnet og mellom forskjellige klaner. Xeer er ikke statiske normer, men ofte sett med regler tilpasset bestemte samfunn og gått i arv muntlig, som kan inkludere visse regionale spesialiteter. I tillegg brukes Xeer til freds- og bistandsavtaler, klanunderordningsavtaler eller innen konflikthåndtering (Brosius, 2021).

Ifølge Marco Zoppi det somaliske samfunnet indikerer begrepet Xeer, ofte oversatt til å bety det samme som *foedus*, settet av normer som regulerer sosial dynamikk så vel som løsningen av tvister innenfor og mellom politiske og slektsgrupper kjent som "klaner". Klanen er den grunnleggende somaliske politiske enheten og kan sees på som en konglomerasjon av utvidede familier som samles under de spesifikke avtalte ordningene kalt i sin helhet Xeer (Zoppi, 2018, s. 58) (Elazar, 2001, s. 61).

Xeer er både summen av normer som regulerer klanen internt, ment som en slags konføderasjon av familier, så vel som kontrakten som normaliserer de eksterne relasjonene mellom klaner, på en desentralisert måte. I fravær av en sentralisert politisk administrasjon før kolonialismen, har den interne og eksterne funksjonen til klanen gjennom xeer tillatt sameksistens og interaksjoner mellom forskjellige partier (Zoppi, 2018, s. 59) (Zoppi, 2018, s. 59) Likevel er ikke Xeer et problemfritt konsept, ei heller en orden som er i stand til å balansere ulike maktposisjoner mellom grupper i det somaliske samfunnet. Lewis (1998) understreker tydelig at dette kan være et system som ikke alltid favoriserer de svakstilte gruppene i samfunnet som minoritetsklaner og kvinner. Han hevder også videre at Xeer som en regulerende mekanisme også har mindre utbredelse nå enn tidligere- støttet av prosesser som økt migrasjon, mindre legitimitet hos eldre, urbanisering og noe mindre lokal løsning av ulike tvister (Samatar, 2000). Xeer er dermed ikke et statisk system, men snarer dynamisk- i konstant endring i takt med tidene.

2.2 Føderalismens røtter i Somalia

Ideen om føderalt Somalia var en langvarig drøm for noen av politiske lederende både før og etter uavhengighet. Diskusjonen om føderalisme startet under FN-støttede Forvalterskap Administration (Amministrazione Fiduciaria Italiana della Somalia–AFIS) som hadde mandat til å forberede Somalia til uavhengighet over en periode på ti år fra (1950-1960) (Mukhtar M. , 1989; HIPS, 2020; Dahir & Ali, 2021).

Ifølge Mukhtar flere sørlige politikere fra partiet Hazbiya Digil Mirifle (HDM)—senere byttet navn Xisbiga Dastuur Mustaqil Soomaaliya (HDMS) mente i 1950 tallet at det nye landet skulle være føderalt som gjenspeiler de to somaliske språkdialektene «Maai» og Maxaatiri. De mente også føderalt system var den beste styresystem for å dele makt og ressurser på en rettferdig måte.

«The party declared its intention to establish a Somali Federal Government, believing that federal system was the only way to lead the entire Somali people»

(Mukhtar M. , 1989, s. 85).

Understøttet av etnisk nasjonalisme ble den somaliske politiske agendaen opptatt av gjenforeningen av alle somaliske territorier (HIPS, 2020; Mukhtar M. , 1989). HDMS

advokerte for desentralisering fordi partiet var bekymret for at regjering av dominert av Maxaa-talende ikke tar hensyn til sosioøkonomiske utfordringer til Maaitalende.

Somali Youth League (SYL) – det ledende antikoloniale og pro-uavhengighetspartiet – så på føderalisme som en plan for å undergrave innsatsen for å forene det somaliske folket mens landet fortsatt er under koloni. Derfor avviste SYL forestillingen om føderalisme, men SYL lot allikevel diskusjonen om sentralt eller føderalt bli stående (Mukhtar M. , 1989; Dahir & Ali, 2021). HDMS mente at den regionale somaliske dialekten kjent som Maai ga et overordnet rammeverk for selvadministrasjon i den sørvestlige regionen, og at et føderalt system kunne beskytte denne regionens økonomiske og politiske interesser (HIPS, 2020, s. 5; Mukhtar M. , 1989), (Zoppi, 2018, ss. 59-64)

En av de mest fremtredende årsakene til hvorfor denne ordningen ble iverksatt var nettopp på grunn av klandynamikken som er svært førende for landet. Minoritetsklanen som også for det meste prater Maay har mindre politisk innflytelse enn de større klanene som dominerer politikk, næringsliv og samfunnslivet for øvrig. Å sikre noe av ivaretagelse av deres politiske representasjon var dermed viktig hvis nasjonens legitimitet skulle være gjeldende i delstatene. Uten legitimitet svekkes også oppslutningen om legitim autoritet, og man risikerer i stedet økt fragmentering og mindre tillit til myndighetene (De Waal, 2007).

2.3 Sentralismen under Siyad Barre

Somalia hadde etter uavhengigheten i 1960 hatt 9 år parlamentarisk demokrati, som uten tvil produserte den første fredelige og demokratiske maktoverføringen i Afrika (Samatar , 2016). Når britisk og italiensk Somaliland ble samslått, ble Den somaliske republikken opprettet, og det ble gjennomført administrative reformer for å reorganisere landet politisk. Den somaliske republikkens statsstruktur var representativt og demokratisk enhetsstat. Den somaliske republikken vedtok sin første grunnlov gjennom folkeavstemning 20 juni 1961. Det ble opprettet nye regioner for å bedre styring av landet. Landet er ble delt opp i 8 administrative regioner (Cotran, 1963). Den somaliske republikken hadde hierarkisk organisering med topp-ned-tilnærming, men ifølge grunnloven fra 1960s artikkel 86 så skal makt desentraliseres og hos statens lokale organer og av offentlige organer (Somali Republic, 1960)

Korrupsjon og nepotisme var gjennomgående hos den sivile regjering fra 1965 til 1969, og hindret politisk og økonomisk framgang (HIPS, 2020). Ved å utnytte offentlig misnøye og

den politiske fastlåsningsen som fulgte drapet på president Abdirashid Ali Sharmarke i 1969, styrket militære styrker under kommando av general Mohamed Siad Barre den sivile regjeringen i et blodløst kupp og suspenderte grunnloven. Med sterk folkelig støtte vekket det nye militærregimet nasjonalistisk ånd ved å ta fatt på massive utviklingsprosjekter fra 1969 til 1977 (HIPS, 2020). Under Siad Barres militærstyre ble det gjort ny reorganisering og det ble opprettet 18 administrative regioner (Ibraahim , 2002).

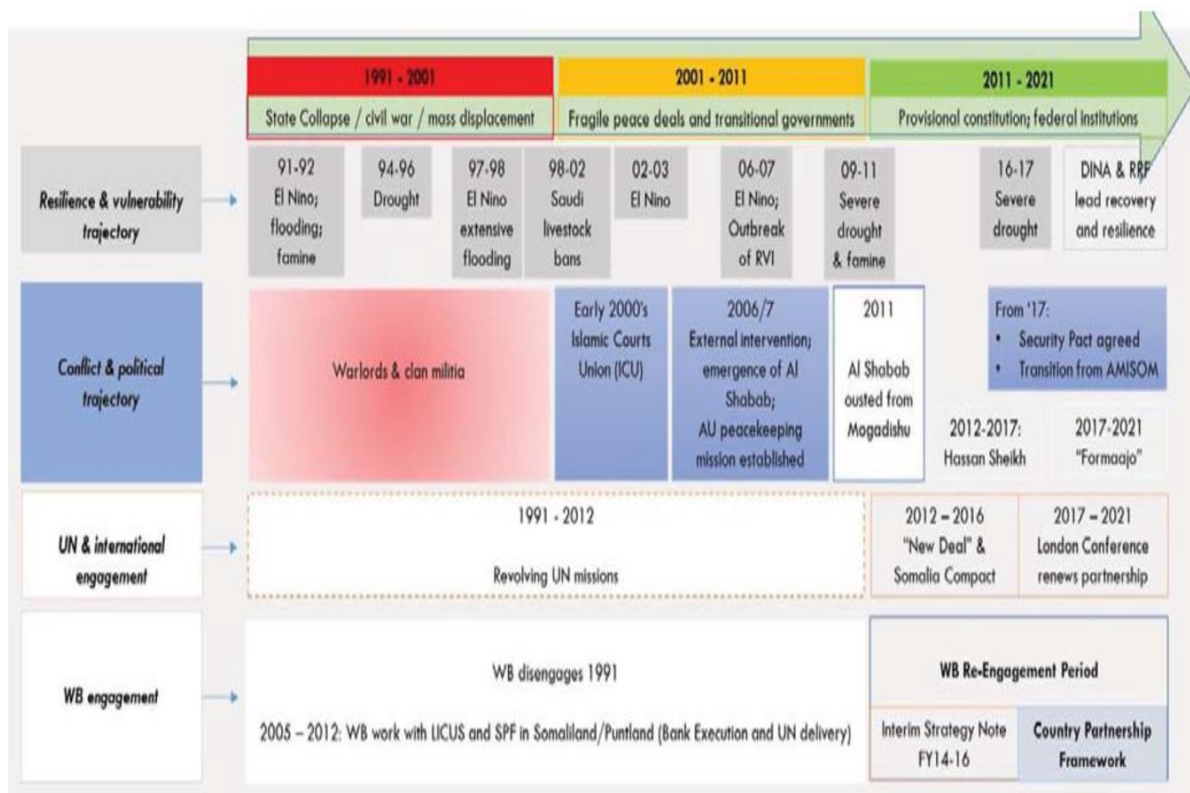
Den nye reorganisering ga de 18 regionene større myndighet eller lokal autonomi, men de var sterkt sentralisert. Det innebar blant annet økt ansvarliggjøring ovenfor de sentrale myndighetene. Den nye reorganiseringen og opprettelsen av 18 nye regioner var kritisert av noen for å være noe klan-basert da hver spesifikk region tilsa hvilken klan som utgjorde majoriteten. Klan og politikk har for det meste tett sammensveivet i somalisk politikk. Klaner undergravde valg og statsadministrasjonen på 1960-tallet, så vel som regjeringen til Siad Barre på 1970- og 1980-tallet (Kaplan, 2010, s. 83).

I 1977-78 gikk den somaliske staten til krig mot Etiopia, den så kalte Ogaden-krigen. Der møtte militærregimet stor motstand etter nederlaget. Samtidig som den somaliske staten feilkalkulerte handlingsrommet i den internasjonale politikken og hvor både USA og Sovjetunionen tok side med Etiopia. Etter dette fikk den somaliske staten klanmilitser som hadde et felles mål, å komme til makten ved å styrte regimet. “The major clans unified their opposition against Barre’s regime but had no common political vision for the future of Somalia” (Abukar, 2015, s. 25).

Mye av misnøyen fra klan-militsene var på grunn av en sterk sentraliseringspolitikk hvor makten var sentrert i hovedstaden Mogadishu (Balthasar, 2018). Tjenesten og servicen som de staten leverte var også stort sett sentralisert i Mogadishu selv om deler av det fortsatt var lokalt. Polititjenestene, helsevesen og grunnskole utdanningen var desentralisert (Ingiriis 2018, Ingiriis 2016, Compagnon 1992). Med tanke på at landet var ettpartistat hadde heller ikke innbyggerne innvirkning i valget av ledelse for de regionale fylkene. Ved utbruddet av borgerkrigen i 1991 hadde den somaliske staten for lengst sviktet eller blitt mislykket stat (Ingiriis 2016, Avis og Herbert 2016, HIPS 2020)

2.4 Veien til dagens føderale system

Figur 1 Fra konflikt til stabilitet (1991-2021).

Kilde: (The World Bank Group, 2018).

Somalia National Peace Conference ble hold i byen Arta i Djibouti i 2000 et vendepunkt i Somalias stats-og fredsbygging. Arta-fredskonferansen produserte Transitional National Government (TNG) som fikk en viss lokal og internasjonal støtte. TNG ble den første autoriteten siden Siyad Barres fall å fylle Somalias sete i FN og regionale organer (Bradbury & Healy, 2010). I fredsprosessen i Eldoret i oktober 2004 ble Transitional Federal Government of Somalia (TFG) opprettet og erstattet TNG. Abdullahi Yusuf (González, 2013, s. 33). Det sies at TFG var en grunnforutsetning for den politiske strukturen vi er vitne til i Somalia i dag nettopp fordi da dette var en overgangsordning, ble den brukt som et kompass for veien videre når overgangsfasen ble avsluttet og et nytt politisk regime skulle bli iverksatt.

I 2006 møtte TFG motstand i form av de islamske domstolene med navn Islamic Courts Union (ICU) som tok kontroll over Mogadishu. Innen seks måneder, på invitasjon fra TFG og støtte fra USA rykket det etiopiske militæret inn og presset ICU ut av makten. En koalisjon av misfornøyde parlamentsmedlemmer, somalisk diaspora og ICU-ledelsen kom sammen under paraplyen til Alliansen for Re-liberation of Somalia (ARS) og etablerte seg i Asmara

som en politisk motpol til TFG. Det resulterte med samtaler mellom ARS og TFG i Djibouti. Djibouti-samtalene har resultert i enighet om dannelsen av en nyopprettet føderal overgangsregjering, etablert tidlig i 2009. Dette har inkludert utvidelse av parlamentet fra 275 til 550 medlemmer, for å få inn ARS-parlamentsmedlemmer som representerte opposisjonen og et utvidet kabinett (Bradbury & Healy, 2010). I Sheikh Sharifs presidentperiode ble det valgt et nytt parlament og vedtatt en ny provisorisk grunnlov (PFC) i 2012. Den nye provisoriske grunnloven erklærte landet som en føderal stat.

En sterk drivkraft for implementeringen av føderalisme som førende politisk ideologi var nettopp usikkerheten og makt-ubalansen mellom de ulike klanen i landet. Gitt at de 18 administrative delene av landet strengt tatt representerte landets klan-distribusjon, var det også av særlig interesse å harmonisere maktbalansen dem imellom (Hansen, 2006). Føderalisme som en politisk ideologi i Somalia hadde dermed en dualisme ved seg- å styrke sentralmyndighetenes legitimitet og autoritet, men også ivareta hver delstats autonomi og representasjon vis-a-vis sentralmyndighetene.

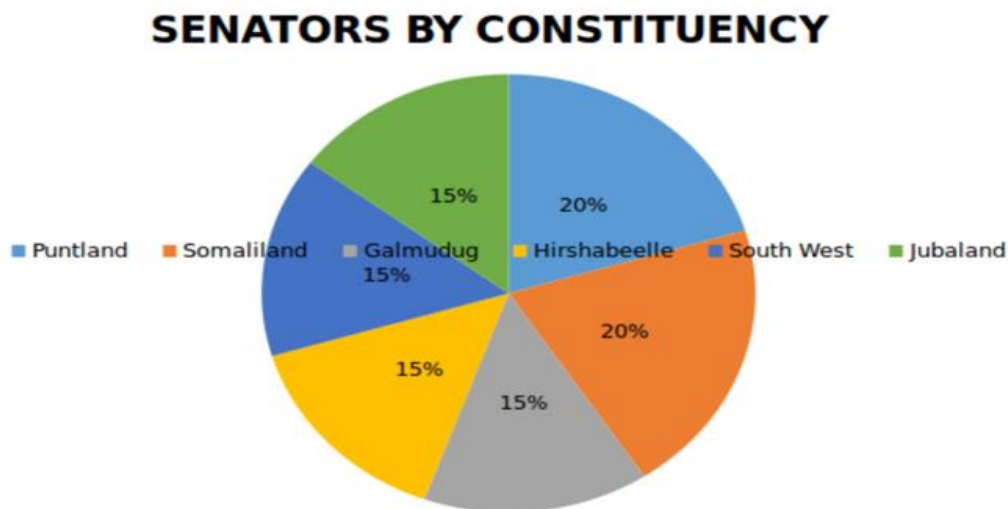
Iverksettelsen av diverse "checks-and-balances", eller ivaretagelse av maktfordeling, var dermed en viktig. Videre var inkorporeringen av klansystemet i denne maktfordelingen også noe som ga føderalismen økt legitimitet og bidro til dens implementering i Somalia (Salim, 2022). (Hansen 2006) understreker viktigheten av å bruke klanstruktur som en del av en vellykket fredsstrategi i Somalia. Valgte av Hassan Sheikh Mohamud i 2012 var en milepæl som markerte slutten på åtte år med transisjonsperiode og starten på føderalisering av landet. Opprettelsen av føderale medlem stater (FMS) ble gjennomført i perioden 2012-2016 (Government of Somalia, 2020).

2.5 Hvordan føderalisme fungerer i dagens Somalia

Den provisorisk grunnlov (PFC) erklærer Somalia som en føderal og demokratisk stat i artikkel 1. Grunnloven beskriver strukturen til FGS er sammensatt av to regjeringsnivåer ifølge artikkel 48: a) Det føderale regjeringsnivå (FGS); b. Det føderale medlemsstatsnivået, som består av den føderale medlemsstatens regjering, og de lokale myndighetene. PFC beskriver deling av makten mellom FGS og FMS i Artikkel 54 der det ble beskrevet makten som FGS fullt ansvar for alene. FGS har ansvar for utenrikspolitikk, forsvar, og pengepolitikk (The Federal Republic of Somalia, 2012).

Selv om etableringen av det nye FMS i løpet av de siste årene nesten er fullført, gjenstår det betydelig arbeid på distriktsnivå og, enda viktigere, med den nøyaktige fordelingen av roller og ansvar mellom de ulike myndighetsnivåene. (Government of Somalia, 2020, s. 117). (Bakonyi, 2009; Johnson & Smaker, 2014). De 275 medlemmene av Representantenes hus velges indirekte valg prosess av velgerne, mens de 54 medlemmene av senatet er valgt av den FMS.

Figur 2 Somalias senatorer etter valgkrets i prosent

Kilde: <https://senate.gov.so/senate-composition/>

Figur 3 Senatorer etter valgkrets i antall senatorer og prosent.

Somaliland	11	20%
Puntland	11	20%
Jubaland	8	15%
Galmudug	8	15%
South West	8	15%
Hirshabeelle	8	15%
Total	54	100%

Kilde: <https://senate.gov.so/senate-composition/>

275 representanter er valgt indirekte valgprosess fra ulike deler av landets FMS. Ifølge Menkhaus 30 % parlamentarisk setekvote for kvinnelige kandidater (Menkhaus 2017 (Klusmeyer 2010, Lee 2022) Arend Lijphart bruker uttrykket "konsensusdemokrati" når han

beskriver deling av makt mellom sentralstyret og autonomi for regionene til å håndtere saker som angår dem (Lijphart 2002).

Kapitel 3: Metode

3.1 Metodologisk tilnærming

Metoden jeg kommer til å anvende i masteravhandlingen min er kvalitative metoder. Kvalitative metoder egner seg for den type forskning da hovedformålet med studien er å undersøke informantenes meninger i forhold til de tre spørsmålene. Denne metoden anvendes det for å forske på menneskers handlinger, erfaringer og opplevelser. (Larsen, 2017; Thagaard, 2013).

3.2 Forskningsutforming og metodevalg

Målet med mitt studien er å forstå kunnskapene og erfaringene til politikere som var i sentrum av Somalias føderaliseringssprosessen og ønsker å finne ut *hvor* og *hva*, fremfor *hvor mange* (Berg, 2009). Ved å stille åpne spørsmål får informanten mulighet til ulike synspunkter på hva føderalisme er og hvordan den bør anvendes i Somalia. (Christoffersen , Tufte, & Johannessen, 2016).

Det er noen begrensninger ved bruk av kvalitativ metode når gjelder generalisering. Kvalitative metoden er ikke like egnet for generalisering som kvantitativ metode. Resultatene av kvalitative metode kan være kontekstavhengige er knyttet til målgruppen eller konteksten undersøkelsen ble gjennomført. Forskeren kan håndtere mangelen på generaliserbarhet i kvalitative metoder og bidra til å fremme kunnskap og forståelse ved å innta en kritisk og innadvendt holdning (Christoffersen , Tufte, & Johannessen, 2016). I tillegg til intervjuer ble også sekundærdata som artikler, avhandlinger og analyser aktuelle i denne besvarelsen. I tillegg til intervjuer ble også sekundærkilder brukt for å innhente mer data.

3.3 Dybdeintervju

Dybdeintervjuer betraktes som intervjuer skjer ansikt-til-ansikt mellom informant og intervjuer (Tjora, 2012, s. 140) (Tjora, 2012, s. 105)

Å undersøke somalisk politikk generelt er komplekst både når det gjelder sosialt og politisk. Det er ikke enkelt å forstå kompleksiteten til somalisk politikk. Dybdeintervju kan gir oss grundig forståelse og god informasjon om informantens meninger og erfaringer om føderalisme. Forskeren vil få ulike synspunkter og erfaringer fra sentrale parter og aktører ved å bruke dybdeintervjuer.

Dybdeintervju gir også mulighet til dypere forgåelse av føderalisme og dens fordeler, begrensninger og muligheter. Gjennom bruk av denne metoden så har forskeren muligheten til å oppdage implisitte kulturelle, økonomiske og sosiale holdninger som påvirker menneskers synspunkter og handlinger (Ringdal, 2018. s 24)

3.4 Transkribering

«En transkripsjon er en konkret omdanning av en muntlig samtale til en skriftlig tekst» (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 210).

I min undersøkelse skal jeg bruke en lydopptaker under intervjuet og skal bruke det opptaket til transkriberingen. Å transkribere betyr å transformere eller å oversette fra talespråk til skrift språk (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 204). Det er mange forskjellige transkriberingsstrategier utefra hva som er målet med forskningsprosjektet. Ifølge Brinkmann og Tanggaard ble det utviklet forskjellige transkripsjonssystemer hvor det mest kjente er Gail Jefferson system, som særlig brukes innenfor konversasjonsanalyse. Brinkmann og Tanggaard har valgt en enkel transkripsjonsstrategi, hvor det avgjørende var å fastholde meningsinnholdet i det som ble sagt (Brinkmann & Tanggaard, 2012, s. 34).

Jeg velger transkripsjonsstrategien til Brinkmann og Tanggaard som fokuserer mer på å fastholde meningsinnholdet i det som blir sagt av informanten. Grunnen til at jeg velger strategien til Brinkmann og Tanggaard er at somalisk språk er et ungt språk som ble standardisert i 1972¹ (Hansen & Leraand, <https://snl.no/Somalia>, 2021). Språkets spilleregler mellom norsk og somalisk er så forskjellige at det ikke lar seg transkribere direkte uten at meningsinnholdet går tapt. Derfor er viktigere å bevare essensen eller meningsinnholdet enn å transkribere lange og gjentakende setninger på somalisk. Det er også en fordel at jeg som har gjennomført intervjuet er den som oversetter fra somali-norsk kort tid etter intervjuet.

¹ Somali ble standardisert som skriftspråk i 1972. Mange ord og utrykke på somaliske fra fraværende i det norske språket og omvendt.

Det kommer til å være en utfordrende oppgave å transkribere fra somalisk til norsk. Som nevnt tidligere er det en del ord og uttrykk på somalisk som kan bli utfordrende oppgave å gjengi på norsk uten meningsinnholdet går tapt. Derfor er jeg nødt til å velge en strategi som får frem meningsinnholdet i det informanten forteller. Det hjelper mye at jeg har mange års erfaring som tolk, oversetter og har vært i denne problemstillingen tidligere. Det er kjent at en mengde informasjon går tapt idet man transkriberer for eksempel kroppsspråk og toneleie. Derfor er det viktig i min undersøkelse at den som intervjuer er den som transkriberer og helst den dagen intervjuet er tatt opp fordi det er fort gjort å tenke tilbake omstendighetene rundt intervjuet.

3.5 Reliabilitet og validitet

Ifølge Sigmund Grønmo kan reliabilitet defineres som; *graden av samsvar mellom ulike innsamlinger av data om samme fenomen basert på samme undersøkelsesopplegg* (Grønmo, 2016, s. 242). Grønmo presenterer to hovedtyper av reliabilitet. Den første er hovedtypen dreier seg om *stabilitet*. Stabilitet omhandler at det er samsvar mellom data om samme fenomen som ble samlet inn i samme undersøkelsesopplegg på forskjellige tidspunkter. Den andre hovedtyper for reliabilitet omhandler *ekvivalens*. Det innebærer sammenheng mellom uavhengige datainnsamlinger på samme tidspunkt. Grønmo presenterer to hovedtyper av reliabilitet.

Når en skal tolke kvalitative intervjuer leter forskeren å finne indre sammenhenger i datamaterialet. Gjennom tolkningsprosessen utvikles det en dypere forståelse av det temaet som studeres. En fortolkning kan aldri gi et fullstendig bilde av en situasjon eller et fenomen, for virkeligheten er ikke statisk, men i stadig forandring (Olsson & Sørensen, 2006, s. 103). I en intervjusituasjon må informantens utsagn og beretninger om aktuelle hendelser og opplevelser fortolkes av forskeren. Fortolkningen bygger i første rekke på informantenes direkte uttalelser, men den videreutvikles i en dialog mellom forsker og datamaterialet (Dalen, 2011, s. 17).

I min studie skal jeg prøve å danne meg et dypere forståelse gjennom dybdeintervju. Dypintervjuer er som nevnt tidligere en samtale mellom to eller flere personer ansikt til ansikt. For å styrke reliabilitet til min undersøkelse så har tatt ulike grep gjennom å

dokumentere de undersøkelses grepene jeg har tatt blir det lettere å vurdere påliteligheten til undersøkelsen.

Validitet går på et måleinstruments evne til å måle det som skal måles og resultater blir treffende (Olsson & Sørensen, 2006, s. 78). For å styrke validiteten til undersøkelsen er det viktig at undersøkelsen gjenspeiler virkeligheten derfor har jeg rekruttert informanter fra ulike institusjon fra FGS og fra ulike FMS. Det er også like viktig å bruke ulike kilder i undersøkelsen for å belyse ulike synspunkter om tema som undersøkes. Å dokumentere ulike stegene og beslutningene som er tatt underveis i studien er det lettere å gjennomføre en overførbarhetstest. For å forbedre gyldigheten i undersøkelsen som går på at studien har faktisk undersøker og svarer på forskningsspørsmålene, har jeg laget en klar forskningsutforming og metodevalg. Det er ble utført en felles analyseprosess for alle dybdeintervjuer slikt at alle intervjuer blir analysert på samme måte (Dalen , 2011, s. 94). (Dalen , 2011, s. 94).

3.6 Forskerrollen og min førforståelse

All forståelse er best av en forforståelse eller forståelseshorisont (Wormnæs, 1996). Denne omfatter meninger og oppfatninger vi på forhånd har i forhold til det fenomenet som studeres. Når det gjelder føderalisme så er min førforståelse bygget på observasjon utenfra, mens intervjuing av informanter ser prosessen om føderalisme innenfra. Studien kan gi meg bedre og bredere forståelse av utfordringene med føderalisme i Somalia. Ifølge Monica Dalen er ikke virkeligheten entydig, men mangfoldig (Dalen , 2011, s. 17).

Min forståelse er føderalisme er noe fremmed for de de somaliske delstatene. De fleste borgere vet veldig lite om føderalisme og føderalisme er en kompleks statsform og trenger gode institusjon for å fungere best mulig noe Somalia ikke har ennå. Somalia er en føderal stat i følge PFC, men i praksis fungerer den en konføderal stat der hver FMS styrer seg selv og forforståelsen min er føderalismen har fragmentert landet. Dermed var min førforståelse noe farget av mine observasjoner av somalisk politikk og samfunnsliv.

3.7 Utvalg og rekruttering av informanter

I kvalitative intervjustudier er det nesten alltid snakk om forholdsvis små, hensiktsmessige utvalg som er nært knyttet til fokus for aktuell studie (Olsson & Sørensen, 2006, s. 59).

Hovedregelen for utvalg av kvalitative intervjustudier er at man velger informanter som av ulike grunner vil kunne uttale seg på en reflektert måte om det aktuelle temaet. Vi kaller slike utvalg for strategiske eller teoretiske (Tjora, 2012, s. 145) (Tjora, 2012, s. 148). Ved å bruke strategiske valg som nettopp jeg har gjort i denne besvarelsen øker jeg sannsynligheten for å få å besvare problemstillingen, samtidig som det er en tidsbesparende metode.

I min studie har jeg ha et utvalg av 5 informanter. Jeg valgt informanter både fra føderalt nivå (FGS) og føderal stat (FMS) nivå. Målet med utvalget er å ha med alle politiske stemmer av debatten om føderalisme og ikke minst velge informanter som har dyp forståelse av føderalisme prosessen. Videre har jeg også benyttet meg av historisk metode som innebærer å se dagens Somalia i lys av tidligere historiske og politiske hendelser.

Informanter	Erfaring	Region	Kjønn	Definisjon i teksten
Informant 1	Parlament medlem og tidligere parlament ansatt.	Galmudug	Mann	Mangal
Informant 2	Tidligere parlamentsmedlem og tidligere minister.	Banadir	Mann	Manbar
Informant 3	Tidligere parlamentsmedlem.	Somaliland	Kvinne	Kvisom
Informant 4	Tidligere minister og parlamentsmedlem i flere perioder	Jubaland	Mann	Manjub
Informant 5	Forsker og tidligere parlamentsmedlem i flere perioder	South West	Mann	Manwest
Informant 6	Forker og tidligere minister	Hirshabelle State	Mann	Hirsha
Totalt: 6	Alle har høyere utdanning og flere posisjoner i SFG og FMS. 5 av 6 har minst en master.	4 ulike FMS, en fra BRA og en Somaliland.	5 menn og 1 kvinne	Koding for hver informant i teksten.

Tabell med oversikt over informanter

Jeg har valgt strukturerte dybdeintervjuer i denne studien og satt opp kriterier til valg av informanter. Alle informantene skulle oppfylle flere kriterier:

- I. Høyre utdanning,
- II. Lang institusjonserfaring fra FGS eller FMS
- III. Informanter er fra ulike FMS
- IV. Ung politiker under 40
- V. Minst en kvinnelig informant

Etter å ha kontaktet mange mulige informanter, takket nesten alle nei til deltagelse grunnet mangel på tillit. Av den grunn har jeg ikke klart å rekruttere mer enn 6 informanter. Jeg måtte

bruke kontakter og norsk diasporanettverk som informantene hadde tillit til for å rekruttere informantene til å stille opp.. Jeg har valgt informanter med god kunnskap og som hadde flere ulike sentrale roller som tidligere ministre, parlamentsmedlemmer i flere perioder, ambassadør, flere presidentkandidater og akademikere. Det er viktig med representasjon i forhold til regioner som kan bidra med ulike perspektiver derfor har jeg valgt informanter som representerer ulike regioner.

I denne undersøkelsen skal jeg bruke klassisk historisk metode som undersøker og analyserer skriftlig materiale for å samle og belyse historiske data. Denne metoden prøver å forstå historien sin helhetlig kontekst gjennom å forstå politiske, kulturelle og økonomiske hendelser fra fortiden. Et annet viktig aspekt av klassisk historie metode er kildekritikk gjennom å bruke kildetriangulering for å redusere feil i undersøkelsesresultatet.

3.8 Datamaterialet og bearbeiding

I en intervjustudie utgjør informantens egne ord og fortellinger hovedtyngden av det materialet som skal danne grunnlaget for tolkning og analyse. Validiteten i datamaterialet styrkes ved at intervjueren stiller «gode» spørsmål som gir informantene anledning til å komme med innholdsrike og fyldige uttalelser. Bruk av dataprogrammer ved bearbeiding av intervjumaterialet kan bidra til å gjøre analyseprosessen mer transparent og ikke minst bidra til å sikre validiteten (Dalen , 2011, s. 97). I min studie bruke jeg standardprogrammet Microsoft Word ved analyseprosessen av intervjuet siden jeg skal analysere et tekstdokument. Det er også viktig å bruke en god lydopptaker slik at lyd kvalitet er god og fri fra støy, derfor har jeg valgt å bruke mobilappen Diktafon. Jeg hadde også brukt lydopptaker til min Macbook som reservekopi i tilfellet et uhell oppstår med den første lydfilen

3.9 Analysetilnærminger

Grunnlaget for å drøfte validiteten av de datainnsamlingsmetodene som er valgt, må være at de er tilpasset den aktuelle undersøkelsens mål, problemstillinger og teoretisk forankring. For å legge best mulig grunnlag for senere bearbeiding, tolkning og analyse av det innsamlede materialet bør intervjuene tas opp på ved bruk av lydopptaker. Videre må det redegjøres for prosessen fra intervjusituasjonen, via opptak og transkripsjon frem til den endelige utskriften. Dette kan sammenlignes med det Maxwell betegner som *deskriptiv validitet* (Dalen , 2011, ss. 96-97).

I denne studien har jeg valgt en induktiv tilnærming for å belyse informantenes erfaring med føderalisme (Malterud 2017). Jeg har også vært bevisst hvordan jeg som person også kan påvirke forskningsprosessen, og at jeg selv kan ha bias, noe jeg har prøvd å jobbe kritisk med.

3.10 Forskerrollen og etikk

Min studie skal gjennomføres ansikt til ansikt, men i noen få tilfeller brukte jeg WhatsApp grunnet sikkerhetsutfordringer i Somalia og de informantene som var i risikogruppe for Covid-19. Derfor er det viktig å skrive om forskningsetiske retningslinjer ved bruk av internett (NESH, 2018, s. 3).

Den forskningsetiske gråsonen om glidende overganger mellom ytring i privat eller offentlige arena bruker NESH begrepet *forventet offentlighet*. Begrepet relateres til forskning der det er uklart om informantene forstår og forventer at deres handlinger og ytringer faktisk blir offentlige (NESH, 2018, ss. 9-10). Deltagerne er informert om anonymiteten ved publisering av forskningen. I min studie har jeg innhentet et samtykkeskjema gjennom e-post eller levert fysisk med informasjon om masterprosjektet (Dalen , 2011, s. 100) (Dalen , 2011, s. 100).

Masteroppgave prosjektet er har søkt og fått godkjenning hos Norsk senter for forskningsdata (NSD/SIKT). Når det gjelder ansvar for konfidensialitet og anonymitet så tar jeg utgangspunkt til NESH sine forskningsetiske retningslinjer. Personlige opplysninger skal være aidentifisert, mens publisering og formidling av forskningsmaterialet skal være anonymisert (NESH, 2016; Dalen , 2011). Konfidensialitet er en viktig del av all forskning.

Alle sensitive dokumenter lagres SAFE, dette styrker beskytter personvernet til både forskeren og data. SAFE bygger på Norm for informasjonssikkerhet i helse- og omsorgstjenestene (Normen). For å beskytte identiteten til informantene, ble de omtalt som informant 1, 2, 3, 4, 5 og 6. I forskning er deling av data ofte forutsetning for å bygge opp kunnskap, sammenligne forskningsresultater og kritisk etterprøve andres resultater. Deling av data kan bidra til økt åpenhet og til kvalitetssikring i forskningen (NESH, 2016, s. 29).

I min studie brukte jeg metodetriangulering ved å undersøke forskningsspørsmålene ved bruk av en rekke datakilder. Fordelen med metodetriangulering er å forebygge risikoen for feil i studiet resultatene ved bruk av kun en metode eller datakilde. Primærkilden skal være dybdeintervjuet som jeg har utført deretter bruker bøker, dokumentanalyse, vitenskapelige artikler og tidsskrifter, rapporter, internettartikler og andre internettkilder som sekundærkilde.

3.11 Metodekritikk

Et gjennomgående kritiskmoment var når jeg hadde nådd datastatuering, altså nok data for å svare på problemstillingen. Denne avveiningen ble gjort opp mot tid og ressurser.

Det kan være noen av svakheter til kvalitativ metode som åpner for kritiske ettertanke. I datamaterialet var det ulike meninger og erfaring, men noen av noen området der det var bred konsensus blant informantene. Dette kan også være en styrke. Jeg har etter beste evne prøvd å ikke la min forforståelse påvirker analysen. Jeg prøvd å stille åpne spørsmål og prøvd å være bevisst på at min egen forforståelse intervjurunden, men er klart over mine menneskelige begrensinger. Jeg kunne også ha inkludert flere kvinner og minst en fra minoritetsgrupper da jeg kan ha noe bias i forskningen min.

Kapitel 4: Teori

4.1 Føderalismebegrepet

Begrepet stammer fra det latinske ordet foedus, som viser til at en slik pakt vanligvis er utgangspunktet for sammenslåing av to eller flere politiske enheter. Moderne føderasjon oppsto i 1787 i USA, som ofte er akseptert som det første føderale systemet. Føderalisme ble først tenkt som et religiøst konsept. Bibelen bruker den til å diskutere forbindelsen mellom Gud og israelittene. De 12 stammene i Israels forhold og samarbeid er beskrevet i pakts eller føderale vilkår (Elazar, 2001). Begrepet føderalisme har mange betydning og definisjoner.

Selve begrepet føderalisme er meget tvetydig i moderne forstand, og en nyere undersøkelse viser ikke mindre enn 326 forskjellige typer føderalisme (Flemestad, 2013, s. 1).

Føderalisme er et styresett som etablerer en konstitusjonelt spesifisert maktfordeling mellom ulike styrenivåer. Det er vanligvis to hovednivåer:

(a) et nasjonalt, sentralt eller føderalt nivå

(b) et statlig, provinsielt eller regionalt nivå.

I noen tilfeller kan imidlertid et føderalt system foreskrive en tredobbelt fordeling av makt ved å anerkjenne de konstitusjonelle maktene til lokale myndigheter (Bulmer, 2017, s. 4). Det grunnleggende målet med føderalisme er å finne en balanse mellom lokal autonomi og sentralisert autoritet. I forlengelse av dette er begrepet subsidiaritet også svært relevant, bedre kjent som nærhetsprinsippet i EU-forskning (Cooper 2006). Dette begreper omhandler at staten ikke skal interferere i de lokale menighetenes anliggende i større grad en nødvendig, og at lokale beslutning bør også tas lokalt. I dette samspillet ser vi maktbalansen mellom autonomi og nærhet i et gjensidig avhengighetsforhold (Bulmer, 2017, s. 4).

Føderalisme er et styresett som etablerer en konstitusjonelt spesifisert maktfordeling mellom ulike styrenivåer. I noen tilfeller kan imidlertid et føderalt system foreskrive en tredobbelt fordeling av makt ved å anerkjenne de konstitusjonelle maktene til lokale myndigheter (Bulmer, 2017, s. 4). Det grunnleggende målet med føderalisme er å finne en balanse mellom lokal autonomi og sentralisert autoritet. Dette indikerer at mens visse beslutninger tas på nasjonalt nivå, tas andre på regionalt eller lokalt nivå.

I lys av min problemstilling forstår jeg dermed føderalismebegrepet slik i Somalias tilfelle, føderalisme er en sentral strategi for å fordele makten mellom de føderale statene og sentralmyndighetene. Dette skaper en viss sikkerhet for begge parter all den tid Somalias historie tilsier at det er nettopp en for sterk sentralmyndighet som har resultert i nepotisme og maktmisbruk. Å opprettholde en viss nærhet og distanse, spille på styrken i klanstrukturene og ikke overkjøre lokale aktører, kan styrke Somalias statsbyggingsprosess. Det muliggjør en mer desentralisert maktstruktur, og gir regionale eller lokale myndigheter større myndighet og handlefrihet til å handle innenfor deres juridiske jurisdiksjon (The Federal Republic of Somalia, 2012).

4.2 Ulike forståelser av føderalisme

Føderalisme er en politisk organisasjon der regjeringens aktiviteter er delt mellom regionale myndigheter og en sentral regjering på en slik måte at hver type regjering har noen aktiviteter som den tar endelige beslutninger (Riker, 1975, s. 101).

Ifølge King kan føderasjon defineres som et konstitusjonelt system som omfatter en deling mellom sentrale og regionale myndigheter og hvor spesiell eller forankret representasjon gis til regionene i sentralregjeringens beslutningsprosedyrer" (King, 1982). Føderalisme er en konstitusjonell mekanisme for å dele makt mellom ulike myndighetsnivåer slik at føderale enheter kan nyte betydelig, konstitusjonelt garantert autonomi over visse politikkområder mens de deler makt i samsvar med avtalte regler over andre områder. Dermed kombinerer føderalisme delvis selvstyre med delvis delt styre (Elazar, 1987) (Law, 2013, s. 95) (Law, 2013, s. 95). "Føderalisme er en institusjonell ordning der:(a) offentlig myndighet er delt mellom statlige myndigheter og en sentral regjering (b) hvert regjeringsnivå har noen spørsmål som det tar endelige avgjørelser om (c) en høy føderal domstol dømmer tvister om føderalisme" (Kelemen, 2003, s. 185).

"I et føderalt styresystem er suverenitet delt og makter delt mellom to eller flere styrenivåer som hver har en direkte relasjon til folket" (Hueglin & Fenna, 2006, ss. 32-33). De to siste definisjonene fra Kelemen, Hueglin og Fenna peker mot det vi kan kalle en forkortet definisjon som ser ut til å fungere i dagens akademiske diskusjoner om føderalisme. Ifølge Diamond så har hvert myndighetsnivå antas å være "suveren" innenfor sin tildelte sfære og har avgjørende beslutningsmyndighet (Diamond, 1961). Bogdanor eksemplifiserer dette synet når han skriver at føderalisme ... impliserer en konstitusjonelt garantert deling av juridisk suverenitet mellom to lag av regjeringen delt territorielt. (Bogdanor, 2003, s. 49). De to siste definisjonene fra Kelemen, Hueglin og Fenna peker mot det vi kan kalle en forkortet definisjon som ser ut til å fungere i dagens akademiske diskusjoner om føderalisme. (Diamond, 1961) (Bogdanor, 2003, s. 49).

The Federalist Papers, var en serie av 85 essays som ble skrevet mellom 1787 og 1788 av Alexander Hamilton, James Madison og John Jay. Disse essayene hadde et formål om å overbevise amerikanske borgerne om å støtte godkjenningen av den amerikanske grunnloven og ble publisert anonymt. The Federalist Papers gir innsikt i tanken bak føderalisme og maktfordelingsprinsippet i Amerika (Hamilton, James, & John, 2008) (Chris, 2016).

Viktigheten av den tredelte makten mellom den utøvende, dømmende og lovgivende myndighet er svært sentral og styrker systemet av maktbalanse slik at maktmisbruk ikke forekommer.

Føderalisme er basert på ifølge Daniel J. Elazar organisering av menneskelige anliggender gjennom pakter (Elazar, 2001, s. 61). Han deler føderalisme i tre grunnleggende kategorier. Tradisjonelle europeiske føderalisme, verdensføderalisme og konkurransedyktig føderalisme. Konseptene som førte til utviklingen av tradisjonelle europeisk føderalisme, var at ulike regioner burde ha en betydelig grad av autonomi og selvstyre. En sterk sentral regjering som samarbeidet med statene for å ta opp delte spørsmål var en hjørnestein i den nye verdensføderalismen, som hadde sine røtter i USA. Elazar skriver at føderalisme er mer enn bare en strukturell ordning; det er også en spesiell måte for politisk og sosial atferd, som involverer en forpliktelse til partnerskap og aktivt samarbeid fra individer og institusjoner som samtidig setter sin ære i å bevare sin egen integritet (Elazar , 1995).

Konseptene som førte til utviklingen av tradisjonelle europeisk føderalisme, var at ulike regioner burde ha en betydelig grad av autonomi og selvstyre. En sterk sentral regjering som samarbeidet med statene for å ta opp delte spørsmål var en hjørnestein i den nye verdensføderalismen, som hadde sine røtter i USA. Elazar skriver at føderalisme er mer enn bare en strukturell ordning; det er også en spesiell måte for politisk og sosial atferd, som involverer en forpliktelse til partnerskap og aktivt samarbeid (Elazar , 1995). En annen akademiker som også har skissert tanker og teori om føderalisme er Ronald L. Watts. I artikkelen in Comparing Federal Systems in the 1990s, definerte han føderalisme slik, "kombinasjonen av delt styre og regionalt selvstyre innenfor et enkelt politisk system slik at ingen av dem er underordnet en annen" (Watts R. , 1996), (Watts R. , 1996, ss. 6-7).

Den omfattende nyere litteraturen om føderalisme, føderale systemer og føderasjoner peker på tre brede konklusjoner. For det første, føderale politiske systemer kombinerer delt styre og selvstyre gir en praktisk måte å kombinere fordelene ved enhet og mangfold gjennom representative institusjoner, men de er ikke noe universalmiddel. For det andre avhenger effektiviteten til et føderalt politisk system av graden av offentlig aksept av behovet for å respektere konstitusjonelle normer og strukturer. Dermed kan føderalisme være et sentralt middel for å øke tillit og ansvarliggjøring i kontekster hvor maktinnehavere innehar lite tillit til sentralmyndigheter. For det tredje er det mange variasjoner i bruken av den føderale ideen og den lokale konteksten den blir anvendt i (Watts R. L., 1998, s. 133).

John Kincaid skriver mye om føderalisme i sin forskning. Hans oppfatning av føderalisme kjennetegnes av en tilnærming som tar i betraktning historiske, politiske, kulturelle og institusjonelle spørsmål (Kincaid, 2005) (Klusmeyer, 2010; Lee, 2022). Hannah Arendt skrev om både positive sider med føderalisme og dens begrensninger. Hun erkjente at en fordel med føderalisme var dens evne til å oppmuntre til desentralisert autoritet og deltakelse. Arendt mente at føderalisme kunne inngå et kompromiss mellom nasjonal kontroll og lokal autonomi (Klusmeyer, 2010; Lee, 2022). I motsetning til "flertallsdemokrati" kom Arendt Lijphart uttrykket "konsensusdemokrati" og bemerket at det ofte er mer egnet for land med forskjellige etniske, religiøse og kulturelle grupper. Han har hevdet at et system som føderalisme, som er en type konsensusdemokrati, ville være egnet for disse samfunnene (Lijphart, 2002) (Lijphart, 1985).

4.3 Føderalisme som flernivåstyring

Fler-nivåstyring (Multi-level Governance) er et konsept som ble introdusert slutten av 80-tallet og begynnelsen av 90-tallet i forbindelse med utviklingen av en mer politisk og økonomisk integrert europeisk union. Begrepet "multi-level governance" eller flernivåstyring ble opprinnelig brukt av Gary Marks for å beskrive endringer i EUs samholdspolitikk. (Bache, 2012), (Marks, 1993). "Subsidiaritet" kan være et nyttig begrep for å beskrive den "vertikale" ansvarsfordelingen mellom de ulike nivåene (Møller , 2010, s. 41).

Ifølge PFC bør føderalisme praktiseres i samsvar med følgende prinsipper: tillit til og støtte fra folket, følelse av nasjonal enhet, dialog og forsoning og subsidiaritet (artikkel 50). I henhold til PFC og de grunnleggende prinsippene for føderalisme, bør Somalias føderale system være basert på vertikalt samarbeid mellom den føderale regjeringen i Somalia (FGS) og de føderale medlemslandene (FMS), som er basert på utbredt samarbeid, forhandlinger og felles beslutninger, gjennom formaliserte institusjoner og fora i form av mellomstatlige relasjoner (The Federal Republic of Somalia, 2012). Det muliggjør en mer desentralisert maktstruktur, og gir regionale eller lokale myndigheter større myndighet og handlefrihet til å handle innenfor deres juridiske jurisdiksjon. (Møller , 2010, s. 41). (The Federal Republic of Somalia, 2012)

4.4 Føderalismes desentraliseringsmuligheter

Konfødererte institusjoner tar ofte beslutninger som ikke er direkte bindende for folket, men i stedet utelukkende på statene, som må innlede slike valg i statlig statslovgivningen (Bulmer, 2017, s. 39), (Bulmer, 2017). Dette oppmuntrer til beslutningstaking på laveste effektive nivå, i samsvar med subsidiaritetsprinsippet i PFC artikkel 50 (The Federal Republic of Somalia, 2012), (Ojo, 2021).

Devolusjon er en metode for å desentralisere myndighet uten å dele suverenitet. Desentralisering refererer til prosessen der et sentralt nivå for eksempel et nasjonalt parlament, delegerer makt til annen institusjon, for eksempel et provinsielt parlament eller et regionalt styre. (Bulmer, 2017, s. 41).

Ulempene med devolusjon er at det kan føre til økonomisk ulikhet mellom regionene. Devolusjon kan være mer fordelaktig for regioner med mer økonomiske ressurser og kapasitet enn for mindre velstående regioner (Bulmer, 2017, s. 41) .

Regionalisme eller spesiell autonomi kan være relevant i forhold spørsmål rundt forhandlingsprosess mellom Somalia og Somaliland. De gir mulighet og garantier for autonomi til Somaliland og samtidig med samarbeid sentralstaten i noen områder som forsvar eller økonomi (Bulmer, 2017, s. 41).

Kapitel 5: Empirisk tilnærming - føderalisme i Somalia

5.1 Maktodelingsformelen 4,5 og politisering av klan

Fredskonferansen i Arta 2000 ble inngått politisk kompromiss om en maktfordelingsformel som heter 4,5 for å fremme representasjon og inkludering i politikken. Hver av de fire store somaliske klanfamiliene fikk like mange seter i parlamentet og regjering, og minoriteter eller får halve seter. 4,5 var en innovativ maktfordelingsformel mellom klanen som kjempet om innflytelse, ressurs og makt. Sheikh Omar Faruq som var en respektert religiøs lærd støttet 4.5-formelen og kalte den “solution, but not a fair one” (*Waa xal ee ma ahan xaq*) (Elmi A. , 2015, s. 12) (Elmi A. , 2015, s. 12).

4,5-modell for maktdeling er et omdiskutert system. Tilhengere av modellen mener at den var viktig å bli enige om en modell for makt og ressursdeling, andre kritikere mener modellen er klanbasert kvotesystem der kandidater ikke blir valgt på bakgrunn av deres egenskaper, men mer på deres klan tilhørighet.

Klaner regnes som en kilde til både konflikt og stabilitet. De danner ofte allianser for beskyttelse, tilgang til ressurser eller politisk makt. Selv om de er ustabile, anses disse alliansene som av primær betydning for mange somaliere og kan veie opp for deres troskap til Somalia (Avis & Herbert, 2016, s. 12).

5.2 Hva taler i favør av føderalisme i Somalia?

Føderalisme ble sett på som et statssystem som kan forsonne og samle fragmentering av det somaliske samfunnet etter borgerkrig. Det var lite sans for å ha et system der all makt er samlet ett myndighetsnivå etter militærregimet og ikke minst mangelen på tillit blant politikere. Føderalismen i Somalia ga rom for maktdeling, konflikthåndtering, økonomiske utvikling, økt valgdeltakelse og økt effektivitet i å tilby tjenester til lokalbefolkningen (Dahir og ALi, 2021).

Ifølge Dahir & Ali (2021) har somaliske politikere og akademikere som er motstandere av føderalisme hevdet at den dagen Somalia vedtok føderalisme, var dagen da politisk vilje og beslutningsprosesser ble tatt ut av hendene på somaliske politikere og lagt i hendene på de regionale maktene (Dahir & Ali, 2021, s. 5).

Professor Afyare Elmi has foreslått noen grunner for å implementere føderalisme:” a trust deficit and demands for political participation, access to basic services and equitable sharing of resources.” Dermed fremstår føderalismen som en politikk som både skal forhindre maktmisbruk og styrke lokalmyndighetene i større grad vis-a-vis sentralmyndighetene.

Kapitel 6: Diskusjon

I dette kapitlet velger jeg å diskutere problemstillingen opp mot teori under to hovedområder, nemlig prosess og pådrivere til føderalisme og sterk føderal stat (FGS) eller sterke regionale stater (FMS).

6.1. Føderalismens prosess og formål

Jeg har stilt informantene spørsmål rundt diskusjonen om føderalisme. De fleste av informantene var er enig i at føderalisme diskusjonen startet allerede i 1950 tallet i det som er

dagen South West State som mente at landet bør være føderal. Deretter i Artakonferansen 2004 og fredskonferansen i Kenya 2004 der en av informantene beskrev slik:

“Det er startet i Arta fredskonferansen der det ble diskutert regional autonomi. I 2004 fredskonferansen i Kenya ble diskusjon startet av representanter fra South West State som også ønsket føderalt maktdeling i 1950 tallet. Puntland også ønsket føderalt stat og et annet argument som støttet føderalisme prosjektet var Somaliland som ønsket en løsrivelse. Andre mente at vi trenger sterk sentral stat. Løsningen mellom de som ønsket en sterk sentral stat, de som ønsket føderalt stat og Somaliland ble at de fleste valgte en føderal stat for å holde landet samlet. Et makt deling mellom sentral (SFG) og regionalt (FMS)” (Mukhtar M. , 1989; Manjub, 2022).

Flertallet av informanter var enige om at føderalisme diskusjon etter borgerkrigen skyldes mangel på tillit. De fleste somaliere reiste tilbake til deres opprinnelige region og det var lite tillit blant krigende klaner. I tillegg til tillitsunderskudd blant somaliske klaner og krigsherrer var det også utenlandsinnblanding fra Frontline statene (FS) og spesielt Etiopia. En av informantene oppsummerte slik:

“Etter borgerkrigen 1991 har mangelen på tillit er økt og alle somaliere reist tilbake til den regionen de var fra hadde føderalisme diskusjonen plussert opp igjen. Det er også stemmer andre land og spesielt Etiopia som har solgt føderalisme forslaget og strategien "building blocks" til omverden” (Hansen, 2003; Hirsha, 2023).

Videre stilte jeg spørsmålet rundt formålet med føderalismen i Somalia. Noen av informantene mener at formålet var å bygge først og fremst tillit etter borgerkrigen, men konsensus blant de fleste informantene var at formålet var fordeling av makt og resurser. Slik beskrev en av informantene formålet:

“Målet med føderalisme hadde tre hovedprinsipper: 1) Maktfordeling: De som kom til makten hadde absolutt makt. Makten var konsentrert i sentralt og føderalisme hadde som mål å spre makten. 2) Ressurs fordeling: slik at ressurs skulle komme alle til gode og ikke noen få. 3) Politisk representasjon: det finnes minoriteter som skulle få politisk representasjon” (Hirsha, 2023).

Ved spørsmål rundt prosessen og pådrivere til føderalisme var det bredt enighet innad i utvalget om at føderalisme prosessen ikke fikk mulighet for en reell diskusjon. Prosessen var forhastet samtidig som det kom utenfra press. Slik oppsummerte en av informantene:

“Føderalisme tankegangen kom utenfra i 1993 ble det skrevet i London School of Economics som beskriver hvordan Somalia skulle anvende føderalisme. Det også et møte i Seychellene der FN sende 75 intellektuelle somaliere som skulle se på det nye systemet Somalia skulle anvende der de kom fram til et enhetsstyre basert på rettferdighet og starte med å lage en grunnlov raskt, mens Etiopia kom med det som er dagen føderalisme system. Det ble til slutt valgt det Etiopias forslaget, så det var utlands innblanding om valget av om enhetsstyret eller føderalt system” (Manbar, 2022) (Hansen, 2003).

Flere av informantene som beskrev interne drivkrefter, hvor blant annet dagens South West State hadde et ønske om å være føderale, Puntland ønsket autonomi samt ønsket om å gi rom til Somaliland som en fremtidig føderal stat. To av informantene beskrev de interne pådrivere av føderalisme følgende:

“Interne drivere var representanter fra South West State, Puntland og gi rom til Somaliland i som en fremtidig føderal stat etter forhandlingsprosess. Det aller viktigste er at somaliere løser de interne konfliktene i seg imellom (Manjub, 2022).”

“Det var opprørers grupper og krigsherrer der noen ble støttet av Kenya, andre av Etiopia og Puntland som var de interne pådrivere til føderalisme styreformene” (Kvisom, 2023).

Etter spørsmål om ekstertene pådrivere til føderalisme mente flere av informantene at opprørsgrupper eller krigsherrer som deltok i fredskonferansene ble støttet politisk av FS. Flere av informantene nevner FS og spesielt Etiopia og internasjonale samfunnet som eksterne på drivere. En av informantene beskrev de eksterne pådrivere på følgende måte:

“Det var tre stater som var ansvar for å skape fred i Somalia som ble klart Frontline States som var Djibouti, Etiopia og Kenya. Etiopia hadde et sterkt ønske om at Somalia skulle anvende føderalisme. De var mange opprørers grupper og krigsherrer der noen ble støttet av Kenya, andre av Etiopia. Det var ikke reelt diskusjon om hvilke styresystem Somalia skulle anvende. Det var Frontline statene og land fra det internasjonale samfunnet som støttet konferansen økonomisk støttet Frontline statene om at Somalia skulle anvende føderalisme. Etiopia var i fronten av alle andre land når gjelder føderalisme prosjektet “ (Kvisom, 2023).

Ved spørsmål rundt prosessen til grunnloven (PFC) fra 2012 svarte flere av informantene at den nye grunnloven var basert den første grunnloven fra 1960. Flere av informantene var kritiske til 4.5 maktbalanseprinsippet i grunnloven og mente at den var urettferdig. 4.5 muliggjør at minoritetsklaner får halvparten i forhold til store klaner som får dobbelt så mange representanter som alle minoritetene til sammen. Slik beskrev en av informantene prosessen rundt dette:

“Grunnloven startet med pakt mellom krigsherrene og opprørsgruppene til å skrive og fordele makt med 4.5 maktfordelingsprinsippet. I Djibouti så ble det nevnt at maktfordelingsprinsippet ikke var rettferdighet, men en løsning. Maktfordelingsprinsippet starter på feil grunnlag der man prøvde å finne løsning gjennom urettferdighet. Maktfordeling ble gjort gjennom klan og samtidig ble det slått sammen mange minoriteters klaner der de fikk halvparten av en stor klan” (Manbar, 2022).

Noen av informantene ga uttrykk for at 4.5 har var basert på urettferdighet, de viser til maktfordeling der minoriteter får færre representanter. Videre forklarte de at store deler av PFC var basert på grunnloven fra 1960 og at de nye kapitlene om føderalisme og 4.5 maktfordeling prinsippet skaper utfordringene vi ser i dagens føderalisme. To av informantene er oppsummerte det som følgende:

“Den nye grunnloven skulle bli basert grunnloven fra 1960. De laget en foreløpig grunnlov der meste parten var fra 1960 med nye kapittel som 4.5 maktfordeling prinsippet. For å unngå at en klan dominerer de andre kalene ble det presisert at 4 største klanene er like i representasjon og en halv til minoriteter med mange små klaner (Manjub, 2022).”

“Jeg vet at prosessen til PFC var lang og er fortsatt midlertidig. Mange av de kapitlene om føderalisme er de som ikke er ennå avklart og ofte skaper utfordringer” (Hirsha, 2023).

Ved spørsmål rundt hvorfor PFC ennå ikke er ferdigstilt, mente flesteparten av informantene at det er viktig å ferdigstille PFC og ratifisere den gjennom folkeavstemming, men samtidig nevner de en del utfordringer før PFC kan ferdigstilles. De nevner blant annet at Al-Shabaab okkuperer deler av landet, FGS og FMS i maktstrid, ressurs og maktfordeling som ikke er avklart og Somaliland som krever løsrivelse. Noen få informanter nevner grunner som at lite kapasitet fra den politiske eliten, korrupsjon og egen interesse som hindrer ferdigstilling av PFC. Slik oppsummerte to av informantene:

“Det kommer fra at myndighet ble delegert nedover i alle nivåer. Ledere blir ikke direkte valgt av befolkningen, utfordringer med ressurs og maktfordelingen. Alt fungerer ikke som ble tenkt til i tillegg oppsto nye kriger mot Al-Shabaab og splittelse som er verre en tidligere der FGS og FMS er makt strid. FMS ble opprettet uten lov som definerer deres rettigheter og plikter. Alle disse hindringene enten om det er usikkerhet, urettferdighet, FMS som jobber som egen stat eller som konføderal, mange FMS presidenter og Føderal president. Utlands innblanding i somalisk politikk der noen land gjør alt for å bevare deres interesser i Somalia. Alle disse en utfordringene er et hinder for å ferdigstille grunnloven” (Kvisom, 2023).

“Ansvar for ligger somaliske politiske eliten. Det finnes alt for mange utfordringer politisk, sosialt og økonomisk. Alle de tre henger sammen og påvirker hverandre. Grunnen til PFC ikke er ferdig er den politiske eliten som har liten kapasitet, lite ressurs og korrupsjon. Når representanten kommer i posisjon jobber han/hun etter deres egen interesse, familien interesse, regional (FMS) interesse og glemmer det store helhetlige bildet” (Hirsha, 2023).

6.2 Samarbeid mellom FGS og FMS og desentralisering som mulig løsning

Ved spørsmål rundt forholdet til samarbeidet mellom FGS og FMS, var det bredt enighet blant informantene om at samarbeidet mellom FGS og FMS ikke er god, den er preget maktstrid og kamp om hvilken type føderalisme landet skal anvende. Informantene påpeker at presidentene til FMS ikke delegerer makt videre til distriktsnivå. De utfordrer FGS siden PFC ikke ferdigstilt og ingen lover som definerer føderalmakten er ennå skrevet. De fleste informantene mente FMSs makt bør begrenses og to av informantene hadde følgende forklaring:

“Forholdet mellom FMS og FGS er fastlåst. FMS er ledet en som ser seg selv som president. FGS ledet av en føderal president, men FMS president ser seg selv som de er lik den føderale presidenten som ble valgt av alle somaliere, mens FMS ble valgt av et geografisk begrenset området. Forholdet mellom de er ofte preget av strid og det kommer at det er ikke noe klare maktfordelinger mellom FGS president og FMS president. De har lagt grunnloven til side, men jobbet etter kompromiss og enighet mellom dem istedenfor å bruke PFC” (Manwest, 2023).

“Det blir ikke godt forhold mellom FGS og FMS til det vedtas en grunnlov. I Farmaajo presidentskap 3 av FMS var i lag med FGS men 2 av dem samarbeidet ikke med FGS. Dette handlet om kamp om ideer, hvis det ikke finnes et system der FGS ikke har større makt så kommer det til å være slik. Nå er det i tillegg en annen fiende som

er Al-Shabaab som er et annet problem. Til FGS har en lederrolle og hvis det ikke begrenses mye av maktene til FMS så kommer det ikke til å være godt samarbeid mellom dem. Alle er ute etter makt” (Manbar, 2022).

Videre ble det stilt spørsmål om hvorvidt løsningen er en sterk føderal stat eller sterke føderale medlemstater for Somalia. Flere av informantene var delt om løsningen lå i sterk FGS eller sterk FMS for Somalia. Noen av informantene mener enhetsstyre er den beste løsningen for Somalia, mens andre mener føderalstyret er den beste løsningen. Flesteparten av informantene uttrykker at det ikke har stort betydning hvilket system man anvender, men hvordan systemet blir gjennomført i praksis som er utfordringen. To av informantene forklarte det slik:

“Beste løsningen for somalisk statsbygging prosessen er en sterk sentral regjering som kan holde sammen landet, skape sikkerhet og regjere med rettferdighet. Problemet er ikke systemet vi anvender, men gjennomføringen i praksis. En person som ikke har god utdanning, kan plutselig bli minister i det systemet vi har nå” (Kvisom, 2023).

“Akkurat nå er bra at Somalia er en føderal stat fordi FMS vil aldri godta en FGS med makt eller som styrer over dem. Hoved problemet for dette er at det ikke finnes eller velges gjennom partier” (Manbar, 2022).

Noen av informantene påpekte holdningene til presidentene i FMS som krever absolutt makt i FMS uten FGS innblanding. Til tider stopper de midlertidig alt av samarbeid med FGS. Konsensusen blant informantene er makten bør fordeles mellom FGS og FMS, det er viktig at ingen av dem får absolutt makt og at makten blir klart definert. To av informantene oppsummerte det slik:

“Når du ser hvordan FMS jobber og hvor arrogant de kan være i forhold til FGS så tanker man det er best at deres makt blir begrenset. Når du ser fra andre siden på hva som gjorde at landet havnet i konflikt med militærregimet, makten som var konsentrert i sentral og den politiske elitens maktmisbrukskultur så tenker man nei vi må dele makten” (Hirsha, 2023)

“Det er ikke riktig å gi stor makt FMS og det er heller ikke riktig gi stor makt til SFG, men maktfordelingen bør være balansert mellom dem. De som er i føderale regjeringen, bør utarbeide landes visjon og ha en veiledningsrolle. Det som ofte skaper politisk strid, er at det ikke er en føderal lov som klargjør makt og ansvarsområdet til FGS makt og FMS. Når loven er klar kan vi opprette en føderal domstol som dømmer etter den føderale loven og som kan fatte en rettslig avgjørelse når forekommer strid mellom sentrum (FGS) og periferiene” (FMS) (Manjub, 2022).

Informantene ble stilt spørsmål om desentralisert føderal stat er en god løsning i Somalias statsbygging. Noen av informantene mente dagens føderalsystem var til ingen nytte og er preget av maktstrid, men konsensusen var at Somalia trenger enten enhetsstat eller føderalt system der tjenesteyting og deler av makten er desentralisert. To av informantene oppsummerte slik:

“Denne føderalismen har ingen nytte fordi det er 5 FMS og SFG som er i maktstrid. Somalia trenger en mildere enhetsstat system som i Kenya der FMS fungerer som fyke ledet av en guvernør. Vi trenger et system der

behovene og hvilken prosjekter som skal gjennomføres i FMS kommer fra lokale innbyggere, men at SFG som gir dem budsjettet og har kontroll funksjon. En desentralisert føderal regjering der tjenesteyting blir delegert nedover der alle myndighets nivåer yter service til innbyggere der økonomi bli fordelt etter behov og populasjon kan også være en bra løsning”. (Kvisom, 2023).

“Den største feilen som somaliske politiske eller akademiske eliten gjør er at de tenker et system selv og tenker det systemet at bra for Somalia. Føderal stat der makten er spredt og regionene har stor makt som i Belgia er et fungerende system som Somalia kan bruke, et annet system er føderalt system der både FGS og FMS har sine makter. Det er aller viktigste er man makten er klart definert, der en del av makten blir under FMS ansvar og resten til FGS. Det største problemet er at man ikke gjennomfører det man har blitt enig om i praksis grunnet personlige interessert, korrupsjon, nepotisme og lav kapasitet” (Hirsha, 2023).

6.3 Prosess og pådrivere til føderal stat

Grunnet oppgavens begrensing så setter jeg søkelys på grunnlovsporsønsene som gjorde landet føderal og deretter pådrivere til føderalt Somalia. Ifølge Professor Elmi, som deltok i de fleste fredskonferanser som akademier, har grunnlovsprossen gått gjennom tre faser:

- (1) mandat og valg av kommisjonsmedlemmer
- (2) utforming av grunnlovsartiklene
- (3) vedtak av grunnlovskastet.

Funnene i hans studie viser alarmerende trend om hemmelighold, ekskludering og at hastverk preget prosessen i alle tre stadier (Elmi A. , 2013). Dette også stemmer med det flere av informantene i analysen fortalte om at grunnlovsprossene startet med en pakt mellom krigsherrene og opprørsgruppene der de ble enig om å fordele makt med 4.5 maktfordelingsprinsippet (Manbar, 2022).

Prossessen om hvordan Somalia ble føderal henger sammen med diskusjoner om en ny grunnlov og utarbeidelsen av PFC 2012. Føderalisme tankegangen kom utenfra i 1993 ble det skrevet i London School of Economics (LSE) som beskriver hvordan Somalia skulle anvende føderalisme. 5 av 6 av informantene enige om føderalisme gjennom påvirkning utenfra. Enten gjennom utlandsakademia som LSE eller som Frontline states og FN organisasjoner som så føderalisme som en mulig løsning for Somaliske statsbygging (Manbar, 2022; Manjub, 2022; Kvisom, 2023).

Dette bekreftes av empirien i underkapittel 2.3 at HDMS fra det som er dagen South West State ønsket føderal Somalia med begrunnelse om språket Maai samt deling av makt og ressurser (Mukhtar M. , 1989; Manjub, 2022; HIPS, 2020). (Elazar, 1987; Bulmer, 2017; Riker, 1975), samt teoretikere som Elazar og Arendt teorier om føderalisme kombinerer delstyre med delt selv (Watts R. , 1996; Klusmeyer, 2010). Som analysen viser så startet føderalisme prosessen Artakonferansen (Elmi A. , 2015; HIPS, 2020), men prosessen ble virkelig i gang august 2004. Opprørsgrupper og krigsherrene fikk støtte fra Etiopia og vertsstaten Kenya og sammen fikk de sin versjon av charteret gjennom en illegitim prosess (Elmi A., 2012; Manwest, 2023; Fleiner, 2006; Hassan, 2019). Dette stemmer med teorien fra Heywood om delt eller splittet suverenitet der opprørsgrupper og krigsherrene får makt (Law, 2013, s. 95) (Dahir & Ali, 2021; Dickovick, 2014).

Tidligere funn fra Professor Elmi understreker at skriving av grunnlovstrakteten TFC var preget av ekskludering av minoritetsklaner og hastverk. Dette stemmer med funnene i min studie (Elmi A., 2012; Kvisom, 2023). Det manglet det Lijphart betegner som *konsensusdemokrati* som handler om for samarbeid og konsensus. I stedet for grundig diskusjon den ble TFC vedtatt etter innblanding av Etiopia som var regionalmakt og hadde innflytelse på deltakerne. Begge studie bekrefter at utfordringene til føderalismen startet allerede før utarbeidelsen av TFC der ikke var en reel diskusjon og kompromiss. Prosessen manglet legitimitet som er så viktig for føderalisme (Fleiner, 2006).

Dette bekreftes også av eksterne kilder for eksempel Böckenförde skriver at mange somaliske politikere følte seg ukomfortable med «føderalisme» av forskjellige grunner. Ganske mange understreket at, i motsetning til Etiopia, er Somalia et homogent samfunn med én religion og ett språk, ikke et multietnisk samfunn som trenger føderalisme; noen hevdet til og med at den føderale ideen ble pålagt av Etiopia for å svekke Somalia, andre bestred ikke føderalisme som sådan, men var uenige i bruken av 4.5-formelen som en refleksjon av den føderale strukturen (Böckenförde, 2012). Fraværet av en reell debatt nasjonalt førte i grunn til at føderalismen ble vedtatt på vegne av folket, ikke av folket selv. Derfor var det også noe svekket optimisme rundt innføringen av føderalismen da dette fremstod påtvunget snarere enn et resultat av konsensus-basert implementering (Böckenförde, 2012)

Tidligere funn har vist at det var eksterne og interne drivkrefter til føderalisme prosessen. Ifølge Kaplan hevder at det var mange forsøk på hjelpe Somalia økonomisk finansiert fordi

agendaen var drevet av det internasjonale samfunnet snarere enn av somaliske realiteter (Mohamoud, 2015; Kaplan, 2010). Analysen av min studie bekrefter at det var både interne og eksterne pådrivere som gjorde at Somalia anvendte en føderal styreform. Informantene forteller at dagens føderalisme system i Somalia kom utenfra eksterne drivkrefter både av FS og vestlig land som støttet Somalia, men også fra Puntland og South West State (Elmi A. , 2015; HIPS, 2020; HIPS, 2020).

Slik det forekommer i analysen er de fleste informantene enig i at interne pådrivere til dagens føderalisme hadde sine røtter i Puntland, South West State og Somaliland som en fremtidig føderalstat stat etter forhandlingsprosess (Elmi A. , 2015; HIPS, 2020; Manjub, 2022; Mukhtar M. , 1989). Empirien viser at mye av misnøyen fra klan-militsene var tuftet i en sterk sentraliseringspolitikk hvor makten var sentrert i hovedstaden Mogadishu (Avis & Herbert, 2016; Kvisom, 2023; Hirsha, 2023). Stemmene lokalt som talte for valg av føderalisme kom fra sterk sentraliseringspolitikk under militærstyret, sårene etter borgerkrigen, tillitsunderskudd, fordeling av makt og ressurser. Det var ulike interesser av både klaner og regioner. (Lijphart, 1985). (Lewis & Mayall, 1995).

Forskningsinstituttet HIPS har observert noe lignende og skriver at somalisk føderalisme oppstod gjennom forsøk på å rekonstruere en mislykket stat samt forsone stridende aktører midt i grusom politisk fragmentering etter mer enn to tiår med uro. Forestillingen om å bygge regional autonomi skjøt fart med visse deler av det somaliske samfunnet, mens andre bittært motsatte seg ideen om et føderert Somalia (HIPS, 2020) (Mukhtar M. , 1989) (Stepan, 1999). (Dahir & Ali, 2021, s. 5). Motstandere av føderal stat betegner FMS-ene som klandominerte enheter (HIPS, 2020, s. 6). Empirien viser at klan har alltid spilte rolle i somalisk politikk om det er enten enhetsstyret eller føderal stat helt koloni tiden og at den var både kilde til konflikt og misnøye og stabilitet gjennom bruk av Xeer (Samatar, 2000; Zoppi, 2018).

6.4 Desentralisering med sterk SFG eller sterke FMS?

Analyser viser at det ikke et godt samarbeid mellom FGS og FMS. Samarbeidet deres av preget konflikt og maktkamp om hvilken type føderalisme landet skal anvende. FGS ønsker mest mulig makt og desentralisere noe til FMS, mens FMS presidenter vil ha mest mulig makt og ønsker ikke overføre makt videre til distriktsnivå (Manwest, 2023; Manbar, 2022; HIPS, 2020). Hips undersøkelse har vist at mange somaliske politikere ser PFC som et ikke-bindende dokument, og de engasjerer seg ofte i grunnlovsstridig oppførsel (HIPS, 2020).

Selv om informantene hevder at siden at det er ikke godt samarbeid mellom FGS og FMS hevder også at noen av FMS er mer samarbeidsvillig med FGS. For eksempel Mohamed Faarmajos presidentskap var 3 FMS som samarbeidet med FGS, mens Jubaland og Puntland var i konflikt (Belay, 2019; Manbar, 2022; Manjub, 2022). Mye av maktstriden handler om maktfordeling og kamp om ideer der FGS ønsker en føderal regjering der sentral staten er sterk, mens FMS med Puntland i spisen ønsker en sterk FMS og svak sentral regjering.

Dette bekreftes av den tidligere regjeringssjefen i Puntland, Ismail Haji Warsame forklarer Puntlands posisjon i føderalisme debatten slik.

«We believe, however, that Somalia shall never return to the unitary system of government and that every future political arrangement will focus on a power-sharing formula between a weaker central government and stronger autonomous regional states. Thus, the future Somali Central Government will be formed because of power-sharing between the would-be formed regional states» (Hansen, 2003, s. 60).

FMS ønsker om sterke regioner og svak sentral føderalregjering stemmer over strategien «Building blocks» tilnærmingen som fremmer en desentralisert stat bestående av FMS som har omfattende fullmakter. Puntland og Somaliland trekkes frem som eksempler som har hatt nytte av en slik strategi (Hansen, 2003). Analysen også viser FMS presidenter konsulterer makt og delegerer ikke videre til lokal eller distriktsnivå. Noen FMS har også stanset samarbeid med FGS når ønskene deres ikke blir møtt av FGS (Manbar, 2022; Oxford , Analytica, 2019; Manjub, 2022).

Greenblatt Smith (2014) hevder når jurisdiksjongrensene mellom FMS og SFG er uklare, fremmer føderalisme kompleksitet, usikkerhet og konflikt. Dette fører til at føderalisme som system svekker statlig og føderalt regjeringssamarbeid og ansvarliggjøring (Smith, 2014). Analyser av datamaterialet viser at det er delte meninger blant informantene om sterk FMS eller sterke sentral føderal regjering, men konsensusen er at det ikke gir FMS omfatte fullmakter. Selv om FGS får større makt over områder som utenriks og finans det ingen FMS-presidenter som respekterer og det samme gjelder også FMS.

Det er behov for tillitsbygging og enig om felles mål mellom FGS and FMS. Andrian Kay har funnet ut to grunnleggende måter å forstå rollen til tillit i samspillet mellom representanter fra flere nivåer. Den første er å bistå med problemløsning blant egeninteresserte, rasjonelle aktører; alternativet er å utvikle forpliktelser mot et felles syn på problemet og/eller

forpliktelser til visse normative ordninger. De utelukker ikke hverandre, og i praksis kan vi observere at begge rollene eksisterer side om side (Kay, 2017).

Funne analysen viser at flere av informantene mener dagens føderalisme er preget maktkamp og behov endring, men konsensusen var Somalia trenger enten enhetsstat eller føderalt system der tjenesteyting er desentralisert. Det er delte meninger om hvordan den endringen skal gjennomføres i praksis. Noen av informantene hevdet Somalia trenger enhetsstat med FMS som fylker ledet av en guvernør, mens andre mente Somalia trenger føderal der makten er klart definert mellom FGS og FMS (Elmi A. , 2014; Kvisom, 2023; Hirsha, 2023; HIPS, 2020).

Funnene i analyse stemmer over med teorien av Elazar, Bogdanor, Riker om delt føderal struktur med to eller flere ulike nivåer (Elazar, 1987; Bulmer, 2017; Bogdanor, 2003; Riker, 1975). Den praktiske desentralisering er det delte mening om som eller i det somaliske samfunnet som nevnt tidligere i oppgaven. Konsensusen fra informantene var for få til bedre samarbeid mellom FMS og SFG bør PFC ferdigstilles og stemmes over gjennom folkeavstemning. Funnet stemmer med teorien om føderalisme er deling av suverenitet mellom ulike myndighetsnivåer der en føderal domstol dømmer tvister mellom myndighetsnivåene (Diamond, 1961; Manjub, 2022; Kelemen, 2003).

I dagens føderale system er funne i analysen at det trenges ferdigstilling av PFC, deling av makt og ressurser og føderal domstol. Dette bekreftes også av empirien der noen av informantene hevder dagens føderalisme har ført til mer splittelse blant den politiske eliten siden det har ikke noe klare maktfordeling- eller delegeringsprinsipp. Videre er splittelsen næret av at det ikke finnes føderal domstol og at PFC er ikke oppdatert eller ferdigstilt enda.

Andre studier har funnet noe lignende som studiet utført av Heritage Institute for Policy Studies (HIPS) som har utført flere studier om føderalisme. De har funnet ut somaliske politiske ledelsens manglende vilje til å forsone seg, kombinert med tvetydigheter i PFC og fraværet av en konstitusjonell domstol, har frosset delegeringen av myndighet. Dette har avsporet fullføringen av grunnloven og søket etter en maktodelingsmodell. Landet er føderert, men myndighetsgrensene mellom FGS og FMS er ikke funksjonelt eller hierarkisk avgrenset (HIPS, 2020; HIPS, 2017).

Min studie bekrefter tidligere funn av samme tematikk fra HIPS som nevnt over. Det var bred enighet blant informantene at det ikke et godt samarbeid mellom SFG og FMS. Analysen viser at samarbeidet er preget av strid og maktkamp om hvilken type føderalisme (HIPS, 2020; HIPS, 2017).

Kapitel 7: Konklusjon og videre forskning

7.1 Oppsummering

I spørsmål om hvilke prosesser som førte til at Somalia ble en føderal stat opplyser informantene om at føderalisme diskusjonen startet før uavhengighetstiden. Dette funnet i oppgaven bekreftes av empirien. Denne diskusjonen ble feiet av banen da Somalia fikk en sterk sentralstat, hvor nasjonalfølelsen og følelsen over å bli egen nasjon tok overhånd. Denne debatten kom for først tilbake etter borgerkrigen, hvor det var mangel på tillit. Slik tidligere forskning også viser har mangel på tilliten ført til at mange anså føderalisme som en løsning for den langvarige borgerkrigen.

Målet med føderalismen var å oppnå tre prinsipper hvor maktfordeling, ressursfordeling og større politisk representasjon for alle klaner samt ivaretagelse av kvinner og minoriteter var formålet. Føderalismeprosessen i Somalia hadde både interne og eksterne pådrivere. De interne pådriverne var samtlige regionale delstater. Argumentene fra de interne pådriverne var nettopp å unngå en sterk sentralstat med på tanke manglende tilliten etter borgerkrigen og med tanke på at Somaliland hadde erklært seg selv selvstendig, var det et system som tok høyde for at de også kunne bli en mulig delstat slik at landet fortsatt kunne holde sammen.

Den andre pådriverparten var det internasjonale miljøet og naboland med geopolitiske interesser i Somalia deriblant Etiopia og Kenya. Press fra det internasjonale miljøet og nabolandene forhastet prosessen for Somalia. Dette medførte at somaliere ikke fikk tatt ordentlig diskusjon rundt føderalismen og hvorvidt den er egnet for deres land. Somalia fikk også en provisorisk grunnlov med et nytt maktfordelingsprinsipp kalt 4,5-systemet.

Informantene mener at dette maktfordelingsprinsippet svekker minoriteter og småklaner. Dette motstrider et av føderalismens formål som var å styrke kvinner og minoritetens stilling. Den provisoriske grunnloven er enda ikke ratifisert gjennom folkeavstemning og dermed ikke ferdigstilt. Blant utfordringene rundt ferdigstillelse av PFC som informantene nevner er

krigen mot Al-Shabaab, maktstrid mellom FGS og FMS, avklaring av ressurs og maktfordeling. Andre grunner informantene påpeker er politisk eliten med lite kapasitet, korrupsjon og egeninteresse er et hinder for ferdigstilling av PFC.

I spørsmålet om hvorvidt den beste løsningen for Somalias nasjonsbygging bør være en sterk sentral føderalstat (FGS) eller sterke regionale stater (SMS) er konsensusen at hvilket system man anvender ikke har stort innvirkning, men *hvordan* systemet i praksis blir gjennomført. Det er maktstrid og kamp om hvilke type føderalisme landet bør anvende mellom SFG og FMS. FMS utfordrer SFG siden det ikke er noen tydelige retningslinjer og maktfordeling dem imellom. Her det også relevant å påpeke at det har nær sammenheng med at PFC ikke er ferdigstilt. Dermed har det skapt dette skapt store utfordringer for Somalia. Det er heller ikke mulig å definere hva slags føderalisme landet anvender da lite er tydelig definert verken i praksis eller i grunnloven.

7.2 Videre forskning

I fremtiden når man gjennomfører slike studier bør man også øke representasjonen ved inkluderingen av informanter. Det hadde vært gunstig å inkludere både unge, flere kvinner, minoriteter i landet samt øvrige grupper som ikke kommer til ordet like ofte. Dette kunne ha bidratt til berikelse av data og sikret økt representasjon.

I fremtiden kan det også være hensiktsmessig å se nærmere på hvordan lokale og overnasjonale krefter legger et stort press på svake staters føderalisme og hvordan dette igjen påvirker relasjonene mellom delstatene og de føderale myndighetene. Videre er det viktig å kaste et enda mer kritisk blikk på hvilke reelle og opplevde hindringer som står i veien for en reell implementering av føderalisme i Somalia slik at man kan forhindre det.

Å øke antall informanter og eller utvide metodetranugleringen med kvantitativ metode kan også være av interesse i fremtidig forskning all den tid det hadde vært interessant å ta opinionsmålinger og stratifisere funnene etter sosio-demografiske variabler. I arbeidet med Somalia og somalisk politikk er det viktig å være ikke-dømmende, men evaluere de sosiokulturelle og geopolitiske forutsetningene landet er underlagt.

Litteraturliste

- Kincaid, J. (2005). Comparative observations. *Constitutional origins, structure, and change in federal countries*, pp. 409-448. Retrieved oktober 2022, from http://www.forumfed.org/libdocs/Global_Dialogue/Book_1/BK1-C13-co-Kincaid-en.pdf
- Abdulle, M. I. (2017). *Federalism for Somalia: The Best Hope for Rebuilding the Nation*. Retrieved Mai 2022, from Academia: https://www.academia.edu/10204442/Federalism_for_Somalia_
- Abukar, A. (2015). *Somalia: A Brief Country Report*. Retrieved Mai 2022, from The European Partnership for Democracy: <https://www.epd.eu/wp-content/uploads/Somalia-Brief-Country-Report.pdf>
- Adelberger, K. (2001). "Federalism and its discontents: Fiscal and legislative power-sharing in Germany, 1948-1999. *Regional & Federal Studies*, 11(2), pp. 43-68.
- Alexis, A. (2020). *Crisis in Mali*. WASHINGTON DC: LIBRARY OF CONGRESS WASHINGTON DC.
- Avis, W., & Herbert, S. (2016). *Rapid fragility and migration assessment for Somalia*. Birmingham: GSDRC, University of Birmingham.
- Bache, I. (2012). *Multi-Level Governance in the European Union*. Oxford: Oxford University Press.
- Bakonyi, J. (2009). "Moral economies of mass violence: Somalia 1988–1991.". *Civil Wars*, 11(4), pp. 434-454.
- Balthasar, D. (2018). "State Making in Somalia under Siyad Barre: Scrutinizing Historical Amnesia and Normative Bias.". *The International Journal of African Historical Studies*, 51(1), pp. 141-162.
- BCC Somali. (2022, 2 8). www.bbc.com/somali. Retrieved mai 1, 2023, from BBC somali www.bbc.com/somali
- Belay, T. (2019). "*Somalia: Conflict Insight*". Retrieved 6 6, 2023, from <https://www.africaportal.org/publications/somalia-conflict-insight/>
- Berg, B. L. (2009). *Qualitative research methods for social sciences*. Boston: Pearson Education.
- Böckenförde, M. (2012). "Beyond Federalism: Which Concept of Decentralization Reflects Best the Needs of Somalia?.". *Predicaments in the Horn of Africa*, pp. 111-124.
- Bogdanor, V. (2003). Federalism and the Nature of the European Union. In *Whose Europe? National Models and the Constitution of the European Union* (pp. 49-61). Oxford : Oxford University.
- Boutellis, A., & Zahar, M. J. (2017). *A Process in Search of Peace: Lessons from the Inter-Malian Agreement*. New York: International Peace Institute.
- Bradbury, M., & Healy, S. (2010). Whose peace is it anyway? connecting Somali and international peacemaking. *Accord-An International Review of Peace Initiatives*(21), pp. 10-14.
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2012). *Kvalitative metoder: Emperi og teoriutvikling*. Oslo: Gyndendal Akademisk.
- Brosius, R. (2021, 11 27). <https://africanlegalstudies.blog>. Retrieved juni 6, 2023, from <https://africanlegalstudies.blog/2021/11/27/the-potential-of-the-xeer-for-the-somali-legal-system/>
- Bulmer, E. (2017). *Federalism: International IDEA Constitution-Building Primer 12*. Stockholm: International IDEA.
- Chris, H. (2016, 7 11). *American Legal Encyclopedia*. Retrieved juni 9, 2023, from <https://lawi.us/federalist-papers/>

- Christoffersen, L., Tufte, P. A., & Johannessen, B. (2016). *Intruduksjon til samfunnsvitenskapeli metode*. Oslo: Abstrakt Forlag.
- Compagnon, D. (1992). Political decay in Somalia: from personal rule to warlordism. *Refuge: Canada's Journal on Refugees/Refuge: Revue canadienne sur les réfugiés*, 12(5).
- Cotran, E. (1963). "Legal Problems Arising out of the Formation of the Somali Republic." *The International and Comparative Law Quarterly*, 12(3), pp. 1010-1026.
- Dahir, A., & Ali, A. Y. (2021). Federalism in post-conflict Somalia: A critical review of its reception and governance challenges. *Regional & Federal Studies*, pp. 1-20.
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode – en kvalitativ tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Daniell, K., & Andrian, K. (2017). Multi-level Governance: An Introduction. In K. Daniell, & A. Kay (Eds.), *Multi-level Governance: Conceptual challenges and case studies from Australia* (pp. 3-32). Australia: ANU Press.
- De Waal, A. (2007). "Class and power in a stateless Somalia." *Social Science Research Council*, 20, pp. 1-14.
- Diamond, M. (1961). *The Federalist's View of Federalism*. (B. George, Ed.) Claremont: Institute for Studies in Federalism.
- Dickovick, T. J. (2014). Federalism in Africa: Origins, operation and (in) significance. *Regional & Federal Studies*, 24(5), pp. 553-570.
- Elazar, D. J. (1995, april 5). *Federalism: An Overview*. Retrieved april 2023, from Federalism: An Overview federalism.org: <https://federalism.org/wp-content/uploads/2016/01/Elazar-Federalism-An-Overview.pdf>
- Elazar, D. J. (1987). *Exploring Federalism*. Tuscaloosa: University of Alabama Press.
- Elazar, D. J. (2001). Religious diversity and federalism. *International Social Science Journal*, 53(167), pp. 61-65.
- Elmi, A. (2012, 9 2). *Revisiting the UN-Controlled Constitution-Making Process for Somalia*. Retrieved april 6, from <https://www.e-ir.info>: <https://www.e-ir.info/pdf/26196>
- Elmi, A. (2013). The limits to the UN-controlled-constitution-making process in Somalia. *Horn of Africa*, 31, pp. 66-85.
- Elmi, A. (2014). *Decentralization Options for Somalia*. Mogadisho: Heritage Institute for Policy Studies.
- Elmi, A. (2015, May). Decentralized Unitary System: A Possible Middle Ground Model for Somalia. pp. 1-35.
- Elmi, A. A. (2010). *Understanding the Somalia Conflagration: Identity, islam and Peacebuilding*. London: Pluto Press.
- Fleiner, T. (2006). *Challenges of devolution and power sharing structures in federations*. London.
- Flemestad, P. (2013). Den boiotiske forbundsstat: πόλεις og κοινόν. *Elektronisk tidskrift for klassiske studier i Norden*(13 (2)).
- Freeman, E. A. (1893). *History of federal government in Greece and Italy*. Macmillan and Company.
- González, E. A. (2013). THE SECURITY ISSUES BEHIND THE ETHIOPIAN INTERVENTION IN SOMALIA (2006-2009). (A. M. Dias, Ed.) *State and Societal Challenges in the Horn of Africa: Conflict and processes of state formation, reconfiguration and disintegration*, pp. 33-47.
- Government of Somalia. (2020). *SOMALIA NATIONAL DEVELOPMENT PLAN 2020 to 2024*. Mugadisho: Ministry of Planning, Investment and Economic Development.
- Grodzins, M. (1960). "The federal system." *Goals for Americans: The report of the president's commission on national goals (1960)*:.
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelig metode* (2 ed.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Gundel, J. (2002). The Migration-Development Nexus: Somalia Case Study. *International Migration*, 40, pp. 255-281.

- Guudle, M. O., & Ozev, M. H. (2019). Somali state conflict: Revisiting the Political Economy of the Somali Security State (1969-1991). *Ortadoğu Etütleri*, 11(2), pp. 206-233.
- Hamilton, A., James, M., & John, J. (2008). The federalist papers. *Oxford University Press*.
- Hansen, S. J. (2003). Warlords and Peace Strategies: The Case of Somalia. *Journal of Conflict Studies*, 2(23), pp. 57-78.
- Hansen, S. J., & Leraand, D. (2021, 9 9). <https://snl.no/Somalia>. Retrieved from Den store norske leksikon: <https://snl.no/Somalia>
- Harboe, T. (2006). *Kvalitative og kvantitative metoder*. I *Indføring I samfundsvidenskabelig metode*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- Hassan, M. R. (2019). *Updated-Federalism of Somalia*. Retrieved august 2022, from Academia.edu: https://www.academia.edu/39808487/Updated_Federalism_of_Somalia
- HIPS. (2017). *Somalia's parliament should produce a constitution by and for the people*. Mogadishu: The Heritage Institute for Policy Studies.
- HIPS. (2020). *Dysfunctional federalism: How political division, constitutional ambiguity and a unitary mindset thwart power shering in Somalia*. Mogadishu: Heritage Institute for Policy Studies.
- HIPS. (2020). *How political division, constitutional ambiguity and a unitary mindset thwart power shering in Somalia*. Mogadishu: Heritage Institute for Policy Studies.
- Hirsha. (2023, 4 15). (F. Warsame, Interviewer)
- Hoehne, M. V. (2009, 12 17). Retrieved mars 11, 2023, from [www.ssrc.org: http://webarchive.ssrc.org/Somalia_Hoehne_v10.pdf](http://webarchive.ssrc.org/Somalia_Hoehne_v10.pdf)
- Hueglin, T., & Fenna, A. (2006). *Comparative Federalism: A Systematic Inquiry*. Peterborough: Broadview Press.
- Husoy-Ciaccia, T. (2023). *From Phocis to Aetolia: ethnicity and federalism in Greek antiquity*. Doctoral dissertation: Swansea University.
- Ibraahim , A. C. (2002). *Maxaad Ka Taqaan Gobolada Iyo Degmooyinka Soomaaliya*. Retrieved juni 8, 2023, from Somalitalk : <http://www.somaliatalk.com/gobol/gobolada.html>
- Ingiriis, M. H. (2016). "How Somalia works: mimicry and the making of Mohamed Siad Barre's regime in Mogadishu." . *Africa Today* , 63(1), pp. 57-83.
- Ingiriis, M. H. (2018). "STATE AND CLAN VIOLENCE IN SOMALIA." . *African Conflict and Peacebuilding Review* , 8(1), pp. 73-96.
- International crisis group. (2005). *SOMALIA'S ISLAMISTS*. Nairobi: International crisis group.
- International Crisis Group. (2014). *Somalia: Al-Shabaab – It Will Be a Long War*. Nairobi / Brussels: International Crisis Group.
- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser ? innføring i samfunnsvitenskapelig metode* . Kritiansand : HøgskoleForlaget .
- Johnson, M., & Smaker, M. (2014). State building in de facto states: Somaliland and Puntland compared. *Africa Today*, 60(4), pp. 3-23.
- Kaplan, S. (2010). "Rethinking State-building in a Failed State." . *The Washington Quarterly*, 1 (33), pp. 81-97.
- Kay, A. (2017). Multi-level Governance and the Study of Australian Federalism. In K. DANIELL , & A. Kay (Eds.), *Multi-level Governance: Conceptual challenges and case studies from Australia* (pp. 33-56). Australia: ANU Press.
- Kelemen, D. (2003). The Structure and Dynamics of EU Federalism. *Comparative Political Studies*, 36(1-2), pp. 184-208.
- Kenworthy, L. (1997). Civic Engagement, Social Capital, and Economic Cooperation. *American Behavioral Scientist*, 40(5), pp. 645–656.

- Khayre, A. A. (2017, oktober). Somalia: Making Human Rights Central to the State Building. *Conflict Studies Quarterly*(21), pp. 22-49.
- King, P. (1982). *Federalism and Federation*. London: Croom Helm.
- Klobucista, C., Masters, J., & Mohammed, S. (2022, 12 20). *Council on foreign relations*. Retrieved from <https://www.cfr.org/background/al-shabaab#chapter-title-0-2>
- Klusmeyer, D. (2010). "Hannah Arendt's Case for Federalism". *Publius*, 40(1), pp. 31-58.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Kvisom. (2023, 3 4). (F. Warsame, Interviewer)
- Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskap forskningsmetode, 2 utgave*. Bergen : Fagbokforlaget .
- Law, J. (2013). How can we define federalism? *Perspectives on Federalism*, 5(3), pp. 88-120.
- Lee, S. (2022). "The Real Promise of Federalism: A Case Study of Arendt's International Thought.". *European Journal of Political Theory*, 21(3), pp. 539-60.
- Lewis, I. M. (1961). *A pastoral democracy : a study of pastoralism and politics among the Northern Somali of the Horn of Africa*. London: Oxford University Press International African Institut.
- Lewis, I. M. (1995). *A Study of Decentralised Political Structures for Somalia: A Menu of Options*.
- Lewis, I. M., & Mayall, J. (1995). A Menu of Options: A Study of Decentralised Political Structures for Somalia. *London School of Economics/EC Somalia Unit*.
- Lijphart, A. (1985). Non-Majoritarian Democracy: A Comparison of Federal and Consociational Theories. *Publius: the journal of federalism*, 15(2), pp. 3-15.
- Lijphart, A. (2002). "The wave of power-sharing democracy.". In A. Reynolds (Ed.), *"The wave of power-sharing democracy." The architecture of democracy: Constitutional design, conflict management, and democracy* (pp. 37-54.). New York: Oxford University Press.
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4 utg. ed.). Oslo: Universitetsforlag.
- Manbar. (2022, 4 10). (F. Warsame, Interviewer)
- Mangal. (2023, 4 20). (F. Warsame, Interviewer)
- Manjub. (2022, 4 16). (F. Warsame, Interviewer)
- Manwest. (2023, 2 10). (F. Warsame, Interviewer)
- Marks, G. (1993). Structural Policy and Multilevel Governance in the EC. (A. Cafruny, & G. Rosenthal, Eds.) *The State of the European Community*, pp. 391-410.
- Menkhaus, K. (2007). Governance without Government in Somalia Spoilers, State Building, and the Politics of Coping. *International Security*, 31(3), pp. 74-106.
- Menkhaus, K. (2007, 4 23). Mediation efforts in Somalia. *AFRICAmmediators' retreat*, pp. 35-45.
- Menkhaus, K. (2010). Diplomacy in a failed state international mediation in Somalia. *Accord-An International Review of Peace Initiatives*, 2010(USSUE21), pp. 16-19.
- Menkhaus, K. (2017). Elections in the Hardest Places: The Case of Somalia. *ournal of Democracy* 28, 4(28), pp. 132-146.
- Mohamed, I. M. (2016). *Challenges and Opportunities of Federalism in Mogadishu, Somalia*. Somalia: High-quality Research Support (HQRS) Programme.
- Mohamoud, M. (2015). *Federalism for Somalia: Internal and external challenges in the post-transitional period*. Retrieved 6 2023, from High-quality Research Support programme (HQRS). Available from: (2015).: hentet fra:
- Møller, B. (2010). Pan-Africanism and federalism. *Perspectives on Federalism*, 2(3), pp. 38-76.

- Mukhtar, M. (1989). The Emergence and Role of Political Parties in the InterRiver Region of Somalia From 1947 to 1960 (Independence). *A Journal of African Studies*, 17(2), pp. 75-95.
- Mukhtar, M. H. (2007). "Somali Reconciliation Conferences: What Went Wrong?." The Role of Diasporas in Peace. *Democracy and Development in the Horn of Africa*, pp. 139-143.
- NESH. (2016). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Oslo: Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora.
- NESH. (2018). *Forskningsetisk veileder for internettforskning*. Oslo: Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH).
- Ojo, E. O. (2021). Nigeria (Con) Federal Structure?. . *Nigerian Politics*, pp. 165-183.
- Olsson, H., & Sørensen, S. (2006). *Forskningsprosessen: Kvalitative og kvantitative perspektiver*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Oxford, Analytica. (2019). "Reconciliation slips out of Somali leaders' grasp." *Emerald Expert Briefings oxan-db*.
- Renzsch, W. (1989). German Federalism in Historical Perspective: Federalism as a Substitute for a National State. *The Journal of Federalism*, 19(4), pp. 17-33.
- Riker, W. (1975). Federalism. (G. Fred, & P. Nelson, Eds.) *Handbook of Political Science*, 5, pp. 93-172.
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget .
- Robert, I. P., & Daniel, R. L. (2012, oktober). Federal Institutions and the Democratic Transition: Learning from South Africa. *The Journal of Law, Economics, and Organization*, 4(28), pp. 783–817.
- Rotberg, R. I. (2010). *When States Fail: Causes and Consequences*. (R. I. Rotberg, Ed.) Princeton: Princeton University Press.
- Salim, S. S. (2022). "SOMALIA'S INTER-GOVERNMENTAL RELATIONS BETWEEN THE CONSTITUTIONAL THEORY AND POLITICAL PRACTICE.".
- Salim, Salim Said. "SOMALIA'S INTER-GOVERNMENTAL RELATIONS BETWEEN THE CONSTITUTIONAL THEORY AND POLITICAL PRACTICE." . (2022).
- Samatar, A. I. (2016). *Africa's First Democrats: Somali's Aden A. Osman and Abdirizak H. Hussein*(Vol. 3). Bloomington: Indiana University Press.
- Samatar, A. I. (2000). "Social Transformation and Islamic Reinterpretation in Northern Somalia: The Women's Mosque in Gabiley." *The Arab World Geographer. The Arab World Geographer*, 3 (1), pp. 22–39.
- Samatar, A. I. (2011). Debating Somali Identity in a British Tribunal: The Case of the BBC Somali Service. *Bildhaan: An International Journal of Somali Studies*, 10(1), 8., pp. 36-88.
- Schuck, P. H. (2006). Federalism. *Case W. Res. J. Int'l L*, 38(5), pp. 5-12.
- Smith, G. (2014). *Governing states and localities*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Somali Republic. (1960, 7 1). Constitution of the Republic of Somalia. Mogadisho.
- Stepan, A. (1999). Federalism and Democracy: Beyond the U.S. Model. *Journal of Democracy*, 10(4), pp. 19-34.
- Steven, D. R. (1997, 7). Internal war: Causes and cures. *World Politics. World Politics*(49), pp. 552-576.
- Stremlau, N. (2016). Constitution-making, media, and the politics of participation in Somalia. *African Affairs*, 115(459), pp. 225–245.
- Stremlau, N. (2018). Governance without government in the somali territories. *Ungoverned spaces*, 71 (2), ss. 73-89.
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode (4 utg.)*. Bergen : Fagbokforlaget.

- The Federal Republic of Somalia. (2012, 8 1). <https://constitutionnet.org>. Retrieved april 10, 2023, from <https://constitutionnet.org>: <https://constitutionnet.org/vl/item/federal-republic-somalia-provisional-constitution-adopted-august-1-2012-sep-19-2012>
- The World Bank Group. (2018). *COUNTRY PARTNERSHIP FRAMEWORK FOR THE FEDERAL REPUBLIC OF SOMALIA FOR THE PERIOD FY19 – 22*. Washington: The World Bank Group.
- Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- UNDP. (2013). *Strengthening Governance and Rule of Law in Somalia*. Nairobi : UNDP.
- USAID. (2020). *The Shari'ah in Somalia*. Nairobi: The Expanding Access to Justice Program in Somalia (EAJ).
- USAID. (2020). *The Shari'ah in Somalia*. Nairobi: United States Agency for International Development.
- Watts, R. (1996). *Comparing Federal Systems in the 1990s*. Montreal: McGill-Queen's University Press.
- Watts, R. (2001). Models of federal power sharing. *International Social Science Journal*, 53(167), pp. 23-32.
- Watts, R. L. (1998). Federalism, federal political systems, and federations. *Annual Review of political science*(1), pp. 117-137.
- Wilkoszewski, H., & Sundby, E. (2016). From Hard to Soft Governance in Multi-level Education Systems. *European Journal of Education*, 51(4), pp. 447-462.
- Wise, R. (2011). *Al Shabaab*. Center for Strategic and International Studies, Aqam Futures Project Case Study Series. Washington: Center for Strategic and International Studies.
- Wormnæs, O. (1996). *Noen vitenskapsteoretiske emner*. (O. Wormnæs , Ed.) Oslo: Gyldendal.
- Ziblatt, D. (1972). *Structuring the state: The formation of Italy and Germany and the puzzle of federalism*. Princeton: Princeton University Press.
- Zoppi, M. (2018). Somalia: federating citizens or clans? Dilemmas in the quest for stability. *Journal of Contemporary African Studies*, 36(1), pp. 54-70.

Vedlegg:

Egen tabell: En liste over eksempler av styreformene studien diskuterer.

System	Beskrivelse	Eksempel
Enhetsstat	Enhetsstat er en stater der alle politisk makt eller myndighet er samlet hos sentralstatens institusjoner. I en enhetsstat har lokale enheter bare delegert myndighet.	Sverige, Japan, Frankerrike.
Føderalstat	Føderalstat, forbundsstat eller føderasjon er en betegnelse på en stat med flere under enheter (regional stat). Både nasjonal og	Australia, Tyskland, USA, Etiopia, Nigeria og India.

	regionale myndigheter har reelt makt, men regionale myndigheter ofte underlagt den nasjonale regjeringen.	
--	---	--

Bildetabell

FIGUR 1 FRA KONFLIKT TIL STABILITET (1991-2021).....	11
FIGUR 2 SENATORER ETTER VALGKRETS I PROSENT	14
FIGUR 3 SENATORER ETTER VALGKRETS I ANTALL SENATORER OG PROSENT.....	14
FIGUR 4: FØDERALISME SOM ENHET I MANGFOLD	30

The screenshot displays the 'RETTE' project management system. The top navigation bar includes 'Dine prosjekter' and 'Brukerveiledning'. The main content area is divided into two columns. The left column contains a sidebar with menu items: 'Prosjektinformasjon', '1. Personopplysninger', '2. Særlige kategorier', '3. Utvalg', '4. Tredjepersoner', '5. Deltakere', '6. Rettslig grunnlag', '7. Behandling', '8. Sikkerhet', '9. Varighet', '10. Oppsummering', and 'Nåværende status'. The right column features a warning box: 'Prosjektet er låst for endringer' with a 'Lås opp' button. Below this is a table with project details:

Prosjekt	
Id	51331
Navn	Utfordringene til Somalias federale system?
Opprettet av	Foad Warsame Abdi
Prosjektansvarlig	Bendik Emil Basberg
Ansvarlig enhet	Institutt for sammenliknende politikk

Below the table, there is another 'Nåværende status' section showing 'Status: Registrert', 'Opprettet av: System User', and 'Oppdatert: 2023-06-01 10:34:38' with an 'Endre status' button.

Intervjuguide

Introduksjon

Intervjuet handler om det føderale systemet i Somalia og forholdet mellom Den føderale regjeringen i Somalia (SFG), De føderale medlemsstatene (FMS) og Somaliland. I dette intervjuet så er det informantens tanker, meninger og erfaringer som er i fokus.

Intervjutid: 30-45 min og det er 19 spørsmål.

Intervjueren skal være så nøytral og objektivt som mulig. Intervjueren skal spørre åpne og nøytrale spørsmål og respondenten skal få mulighet til å svare med hans tanker, meninger og erfaringer.

Anonymitet:

Ditt navn vil bli anonymisert. Hvis du ønsker å bli navngitt i dette prosjektet så skal du signere et samtykkeskjema.

Båndopptagelse:

Intervjuet vil bli tatt opp på bånd og blir transkribert. Deler av intervjuet vil bli brukt til masteroppgaven.

Rettigheter:

Du kan akseptere å delta i intervjuet. Du har rett til å trekke tilbake intervjuet ditt ved å kontakte forsker Foad Warsame Abdi e-post: foad81@gmail.com eller Jonar Johannes Eikeland e-post: Jonar.Eikeland@uib.no i Universitet i Bergen (UiB).

Forskningsspørsmål:

3. Hvilke prosesser førte til at Somalia ble en føderal stat?
4. Er en sterk sentral føderal stat (FGS) eller sterke regionale stater (FMS) god løsning i Somalias statsbyggingsprosess?

Plan for 6 informanter:

En presidentkandidat/ tidligere president, senator, stortingsmedlem, akademiker, regjeringsmedlem og en føderalmedlemsstats person. Her tenker å ha en minst en stemme fra hver av de 6 informantene jeg har nevnt over. De 6 stemmene mener jeg rommer det meste av debatten om et føderalt styresett i Somalia.

Hvilke prosesser førte til at Somalia ble en føderal stat?

1. Hva tenker du om at Somalia har gått fra et sentralstyre til et føderalt styresett?
 - a) Etter din vurdering, hvorfor mener du det er positivt eller negativt?
2. Når startet diskusjonen om et føderalt Somalia?

- a) Hvorfor startet den diskusjonen?
- b) Hva er formålet med et føderal Somalia?
3. Hvilken prosess har gjort Somalia til en føderal stat?
 - c) Hvem var de interne pådriverne til føderalisme prosjektet?
 - d) Hvem var de eksterne pådriverne til føderalisme prosjektet?
4. Hvilke prosesser førte til at Somalia fikk en provisorisk grunnlov av 2012?
 - e) Hvem var interne pådrivere av grunnloven 2012?
 - f) Hvem var eksterne pådrivere av grunnloven 2012?
5. Hvorfor har ikke den provisoriske grunnloven blitt til en endelig grunnlov etter 10 år?

Hvilket styresett er en god løsning i Somalias statsbyggingsprosess, en sterk sentral føderal stat (FGS) eller sterke regionale stater (FMS)?

1. Hvordan beskriver du forholdet mellom FGS og FMS så langt?
 2. Hva har fungert og ikke fungert i samarbeidet mellom FGS og FMS?
 - a) Hvorfor har det fungert det som har fungert?
 - b) Hvorfor har det ikke fungert? Hvem har ansvaret for det som ikke har fungert?
 3. Er en føderal stat med sterk FGS en god løsning for Somalias statsbyggingsprosess?
 4. Er en føderal stat med sterk FMS en god løsning for Somalias statsbyggingsprosess?
 5. Er en desentralisert sterkt føderal stat en god løsning for Somalias statsbyggingsprosess?
-

Interview guide

Introduction

Describe that the interview is about the federalism system in Somalia and the relationship between SFG and FMS. Inform the informant that it is the informant's thoughts, opinions and experiences that are in focus. Interview lasts about: 30-45 min.

The interviewer should be as neutral and objective as possible. The interviewer should ask open and neutral questions and the respondent should be given the opportunity to answer with his thoughts, opinions, and experiences.

Anonymity:

Your name will be anonymized. If you want to be named in this project, then you must sign a consent form.

Tape recording:

The interview will be recorded on tape and transcribed. Parts of your interview and experiences will be used for the master's thesis.

Rights:

You can accept and participate in the interview. You have the right to withdraw your interview by contacting researcher Foad Warsame Abdi e-mail: foad81@gmail.com or Jonar Johannes Eikeland e-mail: Jonar.Eikeland@uib.no at the University of Bergen (UiB).

Research questions:

1. What processes led to Somalia becoming a federal state?
2. A strong central federal state (FGS) or strong regional states (FMS) is a good solution in Somalia's state-building process?

Plan for 6 informants:

A presidential candidate / former president, senator, member of the parliament, academic, member of the government and a person of a federal member state. Here think of having at least one vote from each of the 6 informants I have mentioned above. The 6 votes, I think, contain most of the debate about a federal system of government in Somalia.

What processes led to Somalia becoming a federal state?

1. Can you tell us about your background?
 - Residence
 - Education & location
 - Residence
 - Number of years in this job
2. What do you think if Somalia has gone from central government to federal government?
 - a) In your opinion, why do you think it is positive or negative?
3. When did the discussion about a federal Somalia start?
 - a) Why did that discussion start?
 - b) What is the purpose of a federal Somalia?
4. What process has made Somalia a federal state?
 - c) Who were the internal driving forces behind the federalism project?
 - d) Who were the external promoters of the federalism project?
5. What processes led to Somalia getting a provisional constitution of 2012?

- e) Who were the internal proponents of the 2012 Constitution?
- f) Who were the external proponents of the 2012 Constitution?

6. Why has the provisional constitution not become a final constitution after 10 years?

Which governance is a good solution in Somalia's state-building process a strong central federal state (FGS) or strong regional states (FMS)?

1. How do you describe the relationship between FGS and FMS so far?
2. What has worked and not worked in the collaboration between FGS and FMS?
 - a) Why has what worked?
 - b) Why has it not worked? Who is responsible for what has not worked?
3. Is a federal state with strong FGS a good solution for Somalia's state-building process?
4. Is a federal state with strong FMS a good solution for Somalia's state-building process?
5. Is a decentralized strong federal state a good solution for Somalia's state-building process?